

Vsebuje ob 4 zjutraj.

Stanje mesečno 20—Din
za inozemstvo 30—
neobvezno

Oglesi po tarifu.

Uredništvo:

Miklošičeva cesta št. 16/1.
Telefon št. 72.

JUTRO

Dnevnik za gospodarstvo, prosveto in politiko

Ljubljana, 19. marca.

Eksposé gosp. Ninčića ob priliki razprave o budžetu ministra inovnih del, je prinesel marsikaj zanimivih podatkov iz naše zunanjosti politike. Naša je zlasti zanimalo tudi vprašanje ureditve naših granic napram Italije. V tem oziru so se ob sklenitvi rimskega pakta širile razne vesti, ki pa se službeno niso potrdile.

Slovenski govornik, ki je kritkovalec zunanjega ministra, posl. dr. Hohnjec se vprašanja granice v Sloveniji ni dotaknil. Pač pa je v svojem eksponatu izjavil gosp. Ninčić slednje: «Na temelju razalitske pogodbe je na terenu potegnjena granica med Italijo in našo kraljevinou, razen na sektorju kakih 70 km, kjer se je pojavi了解 snor, ker se kartu ni porsod krija besedilom. Mi smo prepričani, da bo na takratšem času tudi na tem sektorju izvršeno sporazumno razgraničenje, tako da bomo imeli tudi v Sloveniji definitivne granice napram Italiji.»

Ta izjava ni posebno jasna. Kaže se, da je gosp. Ninčić optimist, da bo Italija opustila svoje čisto nenaravnne in zelo ozkoščene zahteve v spornem sektorju. Kar ona tu zahteva, ni pravljivo v njeni korist. Nasuprotno, zanje je to samo balast in ji more povzročiti le velike stroške in neprestane konflikte. Za naše obmejno prebivalstvo pa, kateremu heče granica, kakor je zahteva Italija, odrezati gozde, nivre, travnike, našnike, v katastralnih naših njegovih sellah, je živiljenstvo temena, da se meja ozira na posestne razmere, ki obstojejo nespremenjeno in nespremenljive skozi stoletja, ker težnijo na formacijo prirode.

Pred par mesecih sta jugoslovenska ministrica gg. Trifković in Vučić, ko so posetila Planinsko kotlino ob veliki poplavni, osebno morala videti mod Logatecem in Planino, kako nemoroda v sedanja granica in kako so italijske pretensioni v stvari samo malenost politika hodečega trna, ki ga hodičajo zasiditi obmejnemu narodu. Teden smo čuli o težkem incidentu pri Hederščici, ki je nač nastal le radi prenapetih pretensioni, ki si jih je močno razlagali s pritrirano vnočanjimi činitelji, a ne morejo biti ednak velenotezne politike države, ki bole biti velesila.

Položaj na zunanji granicah je postal vred njene neučenosti tako neznenen, da mora sedaj, ko pričenja čas dela na polih, izkratiti mnogo nemirjetnih in nepotrebnih konfliktov. Zato je javnost upravičeno zahteva, da se taki razgraničenje izvrši nemudoma.

Unaimo, da se običajni optimizem z. Ninčićem, in da bo Italija na razgovor in razumevanje na terenu postala deležata, ki bodo uvideli, da malih zgodljivih v našem živo mesu Italiji nič ne končilo, nač na atmosfero neprestano kvarilo. Poslanik gosp. Bodero, ki je vendar tudi v tej zadovoljni danes potovan v Rim, ima priliko, da izkaže včeraj zatriveno sestreljivost v vprašanju, ki je pač za Italijo malenkost temam več nego velikometozni posustljičnosti, s katero in jugoslovenska vlada omocila rimskega pakta.

Miroljubna politika Male antante

Zeneva, 19. marca, j. Češkoslovaški ministr inov dr. Beneš je imel v pondeljek pred svojim odbodom razgovor z ameriškim zastopnikom lordom Grewejom, kateremu je v teku razgovora obrazložil stališče Male antante in posebej češkoslovaške napram Nemčiji. Dr. Beneš je prosil g. Grewewa, naj odda v Washingtonu zagotovo, da češkoslovaška vlama sovražnih teženj nit proti Nemčiji, niti proti kakim drugim državam in da želi tvoriti mirovno bazo v mirni Evropi. Češkoslovaška politika napram Nemčiji bo usmerjena po tem načelu.

JUGOSLOVANSKO-GRŠKA AKCIJA PROTI KOMITASEM.

Beograd, 19. marca, r. Danes popolna je posetil ministra dr. Ninčića grški poslanik Mauridis. Smatra se, da je nujno poset v zvezi s predstoječo akcijo naših in grških čet proti bolgarskim komitatom. Ministra dr. Ninčića sta posetila tudi češkoslovaški poslanik dr. Šeška in avstrijski odpravnik poslov Hoflinger.

POVRATEK BOLGARSKIH KOMUNISTOV.

Sofija, 19. marca, j. Vlada je dovolila povratak 2 tisoč osebam, ki so bili v priliki zadnje komunistične revolucije izgnani iz države. Med njimi se nahaja tudi veliko oseb, ki so zbežale v Jugoslavijo.

Težkoče pri verifikaciji novih radičevskih poverilnic

SPREMENJENA TAKTIKA RADIKALOV. — VERIFIKACIJA ŠE LE PO PRORACUNU.

Beograd, 19. marca, p. Poverilnice radičevskih poslanec so bile danes izbrane načelniku verifikacijskega odbora posl. Gjurčiću. Seja verifikacijskega odbora pa dosedaj ni sklicana. Izgleda, da se hočejo radiči poslužiti drugačne takte. Oni izjavljajo, da stvar ni nujna. Pri tem se sklicujejo na dejstvo, da radičevci po verifikaciji svojih prvih 20 pooblastil, ki se je izvršila z veliko brzino, sploh še niso prišli v parlament in da je tako torej očvidno, da opozicijski blok zadevo sam ne smeta za nujno. Vladina večina da ima torej tem manj povoda, da se žuri. Govori se, da bo verifikacijski odbor sklican še le prihodnji teden in bo plenum narodne skupine sklepal o mandatih še po končani proračunski debati.

Na to stališče se je baje postavil tudi nočnijni ministarski svet z utemeljitvijo, da je Narodna skupščina preaposenila z razpravo o budžetu, ki ne trpi nobenega prekinjenja.

Danes je prejel posl. dr. Spaho dve

novi radičevski poverilnici iz Zagreba in sicer za posl. Lovrekovića in Parca. Dr. Spaho bo ti poverilnici jutri izročil predsedstvu parlamenta.

Radiči vztajno trdijo, da je njihova pozicija trdna. Sicer je res, da bo moralna vlada demisjonirati, toda nobena nova kombinacija, da ni mogoča brez njih, poslovna ne, ker bi bila radičalska opozicija premočna, volilna pa zato ne, ker krona ne bi mogla dati volitve v roke skupini, katera bi bila po veliki veleni federalistična in deloma celo republikanska. Z radičalske strani se posebno tudi povdinja priblijanje med radičevci in zemljoradnikom z očividno tendenco vzbudit pri demokratih sumnjo o lojalnosti HRSS.

Nasproti temu se v krogih opozicije sklica bloka zatrjuje, da radičalom ne pomaga nobena intriga več. Prihod radičevskih poslanec pričakujejo voditelji opozicije prihodnjo sredo ter izjavljajo, da gre vse tako, kakor treba.

Politična posvetovanja v Beogradu

VLADA IN PARLAMENT. — OPOZICIJA PRIPRAVLJA PROTIPOTEZE. — DŽEMIJEV IN RADIKALI.

Beograd, 19. marca, p. Nocoj se je vršila seja ministarskega sveta, na kateri so obširno razpravljali o nadaljnji taktični vlade, zlasti o verifikaciji radičevskih mandatov ter o težkočah, ki so nastale vsled postopanja džemijeta. Džemijet je vložil interpelacijo o znaniem krvavem spopadu med kristjanimi in Turki pri Vučitru ter zahteval najostreje ukrepe proti osim državnim funkcionarjem, ki da so postopali prisilno razlagali s pritrirano vnočanjimi činitelji, a ne morejo biti ednak velenotezne politike države, ki bole biti velesila.

Položaj na zunanji granicah je postal vred njene neučenosti tako neznenen, da mora sedaj, ko pričenja čas dela na polih, izkratiti mnogo nemirjetnih in nepotrebnih konfliktov. Zato je javnost upravičeno zahteva, da se taki razgraničenje izvrši nemudoma.

Unaimo, da se običajni optimizem z. Ninčićem, in da bo Italija na razgovor in razumevanje na terenu postala deležata, ki bodo uvideli, da malih zgodljivih v našem živo mesu Italiji nič ne končilo, nač na atmosfero neprestano kvarilo. Poslanik gosp. Bodero, ki je vendar tudi v tej zadovoljni danes potovan v Rim, ima priliko, da izkaže včeraj zatriveno sestreljivost v vprašanju, ki je pač za Italijo malenkost temam več nego velikometozni posustljičnosti, s katero in jugoslovenska vlada omocila rimskega pakta.

O takтиki radičevcev je danes vladni

Proračun vojnega ministrstva sprejet

NOVE RADIČEVSCHE POVERILNICE IZROČENE VERIFIKACIJSKEMU ODBORU.

Beograd, 19. marca, p. Današnja seja stalo napreduje. Morala in duh v naši vojski sta odlična, zakon o ustrojstvu vojske je izboljšal tudi materialno stanje oficirskega zborja. Pekritju novih plač in višjih cen za vojni material so v glavnem namenjeni poviški v budžetu, v katerega so bili sprejeti tudi izdatki za ponovno ustanovitev obmejnih čet. Minister je zahteval otvoritev šole za nižje oficirje in je na razširjenje pismenosti v vojski.

V proračunu je sprejeta tudi postavka, ki omogoči, da se bo tekom leta pozvalo na orožne vaje okoli 1000 mlajših rezervnih častnikov. Predvideno so v proračunu tudi priprave za zdravljenje rezervnih oficirjev-invalido in za pomorsko akademijo. Celokupni izdatki za vojsko znašajo 1.900.000.000 Din. Minister prosi zbornega, da jih odobri. Govoril je še finančni minister dr. Stojadinović, nakar je skupščina z večino glasov sprejela proračun vojnega ministrstva. Seja je bila zaključena ob 11.30. Prihodnja se vrši jutri z dnevnim redom: Interpelacija zemljoradnikov na ministra socialne politike o izseljevanju naših državljanov v Zedinjene države, interpelacija džemiletskega kluba na ministra za notranje stvari o velikem spopadu Turkov in Srbov v Dubnici.

Protijugoslovenske intrige v Londonu

London, 19. marca, r. Na včerajšnji seji poslanske zbornice je poslane sir James stavil ministarskemu predsedniku kratko vprašanje, ali se je vršila preiskava o tem, pod kakimi okolnostmi se je Crna gora ujedinila s kraljevino SHS ali mu je znano, da Crnogore trdijo, da se je to ujednjenje izvršilo pod pritiskom. Dalje je vprašal ali je vlada proučila istinost teh trditv, da bi mogla o tem poročati Zvezni narodov. Ministrski predsednik Macdonald je odgovoril, da je večkrat poslanec opozoril na poročila, ki so bila izdana v angleški uradni publikaciji L. 1921. Angleška vira da je takrat poslala posebno misijo, da prisotjuje volitvam v Crni gori ter je komisija dogovala, da se volitve niso vršile pod pritiskom.

Težkoče madžarske sanacije

Budimpešta, 19. marca, j. Delegacija Zvezne narodov je zahtevala od madžarske vlade, da vsled deficita državnih gledališč odda državno opero v najem. Madžarsko pravstvo ministerstvo je proti temu protestiralo in skuša na vsek način državno opero rešiti. Budimpešta, 19. marca, h. Delegacija Zvezne narodov se je posvetovala danes z zastopništvom v Industriji. Kakor poročajo, so se tiskali razgovori garanciranja zunanjega posojila v znesku 100 milijonov zlatih kron. Zastopniki industrije so izjavili, da so pripravljeni prevzeti na industrijo odpadajoči del in ga zasigurati s poljedelstvom. Prepričani so, da se mora s pomočjo zunanjega posojila posrečiti gospodarska rekonstrukcija Madžarske.

Obljube finančnega ministra državnim nameščencem

MINISTER STOJADINOVIC IZJAVLJA, DA SPREJEMA VSE GLAVNE URADNIŠKE ZAHTEVE. — NOVE PLAČE ŠE LE 1. MAJA. — PREDUJMI 1. APRILA. — DRAGINJSKE DOKLADE NESPREMENJENE

Beograd, 19. marca, p. Danes dopoldne je finančni minister dr. Stojadinović sprejel celokupni odbor glavnega uradniškega savska, ki mu je predložil uradniški memorandum. Prvi je govoril častni predsednik Saveza Andonović, ki je izjavil ministru, da je državni nameščenci vseled zavlačevanje ureditve njihovega materialnega položaja nahajajo v nepopisni belli. Uradniški ne morejo več žakati na izboljšanje materialnega položaja. Za njim sta dr. Jovanović in Gjurčić utemeljila uradniške zahteve. Finančni minister Stojadinović je priznal, da so bile velike težkoče za ureditev materialnih dohodkov državnih nameščencev. Sedaj pa je dan možnost, da se to vprašanje končno resi. Zato naglaša, da se popolnoma strinja z zahtevami uradnikov, ki so bile predložene dosedaj ter podaja naslednjo izjavo:

1.) Sprejema zahteve Saveza, da ostane-

jo, ko se bodo plače izplačevale po novem zakonu, draginjske doklade v dosedanjem visini.

2.) Sprejema zahteve uradnikov, da žene državnih nameščencev, ki so same uslužene v državnih uradih, dobivajo pelne draginjske doklade.

3.) Da se ukine vsako maksimiranje doklad uslužencev.

4.) Da se čimprej izdeli načrt zakona o draginjskih dokladih. Minister bo odredil, da ta načrt zakona pride pred naredno skupščino najdalje do 1. aprila.

Izdal je že odredbo, »se plače po novem zakonu načrtovanju s 1. aprilom. Radi tehničnih neprilik se bo redno izplačevanje pričelo sicer šele 1. maja, zato pa bo uradniški tudi 1. aprila dobili predmet.

Ostale težke obsegajo v glavnem zahteve, ki so jih uradniki stavili na kongres v Novem Sadu.

Italijanska jeza na Francijo

NAPADI NA FRANCOSKO ČASOPISJE RADI POROCIL O ITALIJANSKO-RUMUNSKEM KONFLIKTU.

Rim, 19. marca, j. Od francoskega časopisa razkrjeno vesti o nesoglasjih med Rimom in Bukarešto zaradi namernavnega poseta rumunske kraljevske dvojice v Rimu imenuje celokupno italijsko časopisje francoska natolocavanja. Italijanski nacionalistični tisk dolži francosko časopisje, da si na vso moč prizadeva na rušiti normalni razvoj italijske politike. Časopisje zlasti odklanja na nabolj Mussolinija naperjene obdelvitve.

zaradi njegovih ekspansivskih stremljenj proti vzhodu, »Idea Nazionale« naglaša, da se Francija ne more sprizniti z mimo, da obstaja v evropskem vrtšem redu velesila Italija. Tudi sam francosko časopisje pretirava vse tozadovne vesti. Iz nekega komunikata poluslužbeno agencije »Volta« zveni celo trditev, da skupščina Češkoslovaška (1) in Francija omajata stališče Italije v Sredozemskem morju.

Odtujenje med Francijo Katastrofalna eksplozija na Moravskem

Pariz, 19. marca, j. Programatična izjava novega belgijskega kabinta je bila v Parizu hladno sprejeta. Podučeni krogovi vidijo v njej dokaz, da odstopa Belgija od stališča Poincarjeve garancijske politike. Ta prekrot pripisuje novemu zunanjemu ministru Hymanu, ker je bil Jaspar vržen ravno vsled soglasja s Poincaréjem.

VOLITVE V FRANCII.

Pariz, 19. marca, j. Današnji kabinetni se je pod predsedstvom Milleranda znotravnih ministrskih svetov načinil na skladislu za smodnik in dinamit grofa Wilczeka do eksplozije, ki je pogural skladislu v zrak. V skladisu se je nahajalo okoli 9000 kg eksplozivnih snovi. Opustošenja v okolici nešteče so velikanska. Polovica belgijske kolonije je uničena. Stvarna številka je zelo velika. Stroški izgube so ni ugotovljeno, ker realna akcija je trajala. Izpod razvalin so došedaj izvlekli stiri mrtvi in številne ranjence.

PAPEŽ BO IMENOVAL JUGOSLOVEN. KARDINALA — 1. APRILA?

Beograd, 19. marca, r. Doznavata se, da bo v konzistoriju dne 1. aprila papež imenoval zagrebškega nadškofa dr. Bauerja za kardinala.

ODSTRANITEV TUJIN NASTAVLJ

Nemška senzacija o tajni francosko-češko-jugoslovenski pogodbi

MINISTER BENEŠ PROGLAŠA NEMŠKE VESTI ZA IZMIŠLJENE. — NEMCI VZTRAJAJO PRI SVOJIH TRDITVAH. — VELIKA MEDNA-RODNA INTRIGA.

Berlin, 19. marca r. «Berliner Tagblatt» objavlja besedilo deklaracije, ki sta jo baje dne 24. januarja t. l. povodom sklenitve francosko-češkega pakta o prijateljstvu in zavezništvu podpisala v Parizu Poincaré in Beneš kot tajno pogodbo. Po navedbah «B. T.» vsebuje ta deklaracija sledeče določbe:

1. Češkoslovaška v slučaju vojne med Francijo in Nemčijo stopa s celo svojo vojno močjo na stran Francije in na sprotno. Francija se obvezuje, da napove vojno Nemčiji, ako pride ČSR v oborožen konflikt z njo. 2. V slučaju vojne med Poljsko in Nemčijo stopita oba pogodbenika na stran Poljske. 3. Pred začetkom sovražnosti med Češkoslovaško in Madžarsko bo Francija podpirala Češkoslovaško z vojnim materialom. 4. Obe strani bosta nevtralni v slučaju konfliktu med Poljsko in Rusijo. 5. V slučaju da bi se zopet pojavilo v Avstriji gibanje za združenje z Nemčijo, bosta obe dogovorni strani po svojih zastopnikih pri zvezni vladi na Dunaju opozorili na posledice in zapretili z okupacijo republike po zavezniških četah. 6. Povrnitev Habsburgovcev na Madžarsko obvezuje Francijo na to, da takoj odreže kredite, obe dogovorni strani pa na to, da izvedeta pogoštive kontrole. O nadaljnem modusu procedendi se bosta obe strani posebej dogovorili. 7. Poskus restavracije Hohenzollernzev v Nemčiji ali v eni od njenih dežel zahteva takoj: Žnji najostrejnji protest ultimativnega značaja, ki bi ga morala izročiti oba pogodbenika v enakih notah in z obvestilom o nadaljnji sankejih na zapadu in jugovzhodu, z ozirom na versailsko mirovno pogodbo. Ako bi se Nemčija temu uprla, bi nastal casus belli. 8. Prijateljski odnos z Rusijo se ima začeti v medsebojnem sporazumu. Napad Rusije na Rumunijo zahteva, da se podpre Rumunija z vojnim materialom. 9. Ako bi Rusijo, v slučaju vojne med Poljsko in Rusijo podpirala Nemčija, bi moral oba pogodbenika napovedati Nemčiji vojno. 10. Neodvisen postane položaj obeh pogodbenikov nasproti Italiji. Stremiljenja Italije za tem, da dosegne gospodstvo v Sredozemskem morju, bosta pobijala oba pogodbenika.

Nadalje trdi «B. T.», da je bil povodem konference Male antante v Beogradu 25. decembra podpisana od Pašića in Beneša tajni protokol, v katerem se Ju-

žnji najostrejnji protest ultimativnega značaja, ki bi ga morala izročiti oba pogodbenika v enakih notah in z obvestilom o nadaljnji sankejih na zapadu in jugovzhodu, z ozirom na versailsko mirovno pogodbo. Ako bi se Nemčija temu uprla, bi nastal casus belli. 8. Prijateljski odnos z Rusijo se ima začeti v medsebojnem sporazumu. Napad Rusije na Rumunijo zahteva, da se podpre Rumunija z vojnim materialom. 9. Ako bi Rusijo, v slučaju vojne med Poljsko in Rusijo podpirala Nemčija, bi moral oba pogodbenika napovedati Nemčiji vojno. 10. Neodvisen postane položaj obeh pogodbenikov nasproti Italiji. Stremiljenja Italije za tem, da dosegne gospodstvo v Sredozemskem morju, bosta pobijala oba pogodbenika.

Nadalje trdi «B. T.», da je bil povodem konference Male antante v Beogradu 25. decembra podpisana od Pašića in Beneša tajni protokol, v katerem se Ju-

Radićev taktični program

RADIČEVE IZJAVE DOPISNIKU «ZAGREBER TAGBLATTA». RAZKRITJA «SLOBODNEGA DOMA» O POSEBNEM SPORAZUMU MED RADICEM, KOROŠCEM IN SPAHOM.

Dunajski poročalec «Zagreber Tagblatta» je imel z Radićem daljši razgovor o ciljih njegove nove taktike. Radić je izjavil: «Odobril sem sporazum, ki ga je napravila naša stranka z opozicionalnim blokom in ki mi ga je g. Predavec predložil. Glavni motiv sporazuma je v tem, da se uredi srbsko-hrvatski odnos, ki ga je razumljivo, da bosta Francija in Češkoslovaška zanikali pristnost po njem objavljenih dokumentov. Glasilo zunanjega ministra dr. Stremanna »Die Zeit« se zadovoljuje z registracijo objave »Berliner Tagblatta« brez komentarija.

Praga, 19. marca r. Vse okolnosti kažejo, da gre pri senzaciji »B. T.« za veliko preko Berlina zasnovano intrigo, ki naj škodi Češkoslovaški in Jugoslaviji, posebno pa Franciji v trenutku, ko se pripravlja obnova zvez z Rusijo in ko gre za pomoč ameriškega kapitala pri povzdigni franka.

Radić je končno izjavil, da pojde za kratek čas v London, nakar se čez 2 do 3 tedne vrne v Zagreb.

Zagreb, 19. marca r. Današnji službeni organ HRSS »Slobodni Dom« objavila informacije o taktiki radićevca, ki vzbujajo v političnih krogih mnogo pozornosti. »Sl. D.« piše: »Podpredsednik HRSS dr. Maček in Predavec sta v ponudnik odnesla v Beograd še 31 poverilnic, še ta teden pa jih bo izrobenih nadaljnih 12, torej v celoti 62, tako, da bo opozicija s 105 (?) zastopniki parlamentarnega bloka premogla 167 mandatov, kar pomeni absolutno in sigurno večino na rušenje Pašičeve tiranije iz korupcije, četudi bi v zadnjem hipu Pribičevič skočil Pašiću na pomoč.«

Predavec je na Dunaju Radiću natančno informiral o svojih posvetovanjih s prvimi parlamentarnega bloka Davidovićem, Korošcem in Spahom. Predložil je predsedniku Radiću tudi prepis pismenega sporazuma, za katerem je osnovan parlamentarni (opozicijski blok), ki ga podpira HRSS.

Dalje je predsedniku predložil poseben pismeni sporazum z dr. Korošcem in dr. Spahom za slučaj, da — recimo — Pribičevič v zadnjem hipu podpre radičke in reši Pašičeve vlado. Predsednik Radić je odobril ta poseben sporazum za skupni taktični nastop celega federalističnega bloka, ki v celoti šteje 112 poslancev in je številno najjači politični blok v skupščini. Razen tega pa je predsednik podrobno razložil, zakaj je potrebno takoj odpeljati v Beograd še 30 poverilnic ali celo 42, v celoti torej 62. Nato je predsednik odgovoril na kakih 15 Predavčevih vprašanj za vse slučaj, ki bi utegnili nastati s tem nastopom hrvatskega naravnega zastopa.

Izročitev novih radićevskih poverilnic.

Imena poslancev Radićeve stranke, katereh poverilnice so bile v torek izročene predstavnikom skupščine v verifikaciji, se glase: Mate Gorčetić, Šibenški okraj; Mate Jagatić (volilno okrožje Zagreb), dr. Stjepan Oršić, (volilno okrožje Varaždin), dr. Stjepan Bud (Split-Kotor-Dubrovnik), Dragutin Kovačević in Ilija Martinović (Požega), Tomo Vojković (Split-Dubrovnik), Andrija Tuličić (Virovitica), dr. Smoljan in Nikola Preka (Mostar), Blaž Salamon in Slobodan Dombaj (Varaždin), dr. Ivo Pernar (Zagreb), Luka Medač in Franjo Skrinjar (Bjelovar-Križevci), inž. Avgust Košutić (Srem), Josip Kiria (Split-Dubrovnik), Stanko Šibenski (volilno okrožje modruško-rečko), Filip Lukšić, dr. Basanček in dr. Rudolf Horvat (Virovitica), Jakob Špoliček (Srem), Rudolf Herceg (modruško-rečko).

Naša zunanja politika se mora resno nasloniti na Anglijo in mi moramo takoj priznati Rusijo.

V Davidovićevem kabinetu ne potrebujemo portfeljev, upamo pa, da bomo s podpiranjem njegove vlade ustvarili atmosfero, ki bo napravila zakon za začeti-

Peter Rusan (Zagreb), Stjepan Urošić, Juraj Šnidarić, Stanko Miklavžič, Nikola Šrdović in Franjo Vršar (Varaždin), Ivan Čavdarović (Požega), Martin Crađić (Bjelovar-Križevci).

Za premoč na Sredozemskem morju

Ko se je lani sklepal zveza med Španijo in Italijo, so nekateri ob tej prilici napovedovali dalekosežni preokret v političnem položaju na vodah Sredozemskega morja. Spanci in Italijani so dogovarjali skupni načrt glede gradnje novih bojnih enot mornarice, in sicer v toliki meri, da bi bila zagotovljena zvez ob teh držav maritimna premoč na Sredozemskem morju.

Treznji komentari so že takrat izrazili veliko skepsis ob bojnih »latinskih« načrtih, opozorjajoč na eni strani na majhna finančna sredstva Španije in na nezmožnost takih dragih podjetij za državo, ki vendar niti v najboljšem slučaju ne more imeti od povezane vojne mornarice posebnih koristi. Posebno pa se je opozarjalo na posledice, ki jih morajo vzbudititi Špansko-italijanske namere na strani Francije in Anglije. Francija da se ne bo dala odrhniti tako zlepa od svojih bogatih severnoafriških kolonij, mareš si bo hotela krepo zavarovati svojo pomorsko pot do njih. Še prav posebno pa mora Anglija postati pozorna na italijanske ekspanzivne težnje, kajti zanje je Sredozemsko morje še važnejše — sedaj vodi direktna pot iz Londona v Indijski ocean, okrog katerega se v kolosalnem krogu vrstijo angleške kolonije, baš preko Sredozemskega morja. Tu bo hotela Anglija v vsakem slučaju ostati absoluten gospodar in že v vsem početku uničiti možnost kakršne opasnosti.

Kar se je prizakovalo, je sedaj nastopilo. Velika Britanija je malo pred izbruhom svetovne vojne vzel svoje pomorske bojne sile iz Sredozemskega morja, da jih koncentriira zoper Nemčijo. Sredozemsko morje pa je izročila v varstvo zavezničji Franciji. Sedaj pa se je baš po razglasitvi Italijanske - Španskega načrtov oddočila, da zopet dirigira znaten del svoje vojne mornarice v Sredozemsko morje, kjer postane zopet Malta velika angleška pomorska stražnica, usposobljena, da vsak trenutek obvlada situacijo proti komurkoli. In ravno v preteklih dneh so se vršili veliki manevri angleških pomorskih sil okrog Balearov, ležečih nekako v sredi med Španijo, Italijo in Francijo.

Razumljivo je, da so postali v Italiji ob tej prilici silno nestrpnji in vse časopise je z razburjenjem komentiralo dogodek, smatrajši jih naperjene zoper Italijo. In v resnicu smemo smatrati angleško pomorsko prigrupacijo kot italijanski poraz, ki ga lahko pritegnejo neuspehu v Tangeru in neuspehu v pogajanjih s Francijo glede Tunisa. Jasno je, da Italija v zapadni polovici Sredozemskega morja ne more računati na uspehe nobenem slučaju. Zato pa se baš v poslednji dobi s tem večjo vnamo obrača proti vzhodu, kakor kaže njena politika napram Rusiji, Grčiji, Albaniji in — naši kraljevine. Hoče si pridohiti in zasigurati pomorsko premoč, v bojnom in trgovskem oziru, vsaj v vzhodnem ali točneje: severovzhodnem delu Sredozemskega morja. To svoje stremljenje pa bo Italija sedaj po angleški zavrniti brezvonomno še ojačila. In to je stvar, na katero moramo biti pozorni baš mi-

katoliškega učenjaka — plitveč. Teh plitvečev pa je hvala Bogu precej. Predvsem so vsi kristjani — nekatoličani mišljenci, da si lahko kristjan in ti ugaja verska in etična načela krščanstva, pa nisi rimski klerikal. Tudi med katoliki jih je na milijone, ki jih stejamo med take »plitveče«. In to so zelo pošteni in globoko verni možje.

Klerikalizem, kakor že rečeno, je parazit, ki rad nastaja v bližini ver.

Zgodovina poznata opasne klerikalizme tudi pri paganskih verah. »Slovenec« imenuje take sisteme teokratske, mihi jih bolje nazvali »farokratske«, kajti pri njih kakor pri katoličkem klerikalizmu je diagoza povsem ista: duhovščina, vrteč duhovno pastirstvo, opaža, da bi se moč na naivne in verujoče ljudake duše dala dobro izkoristiti za posvetne vladohlepne cilje.

Parazit svojo bisago polni z versko grožnjo ali obljubami na račun onkraj groba. Parazit ob volitvah izpostavlja Najaveteša, da bi bil izvoljen kandidat klerikalnega gojenca. Največji sovražnik gojenec je svobodomiseln časopis. Vsi klerikalizmi se proti njenemu bore enako: teror, prokletstvo. Katolički učenjak naj si ne beli glave preveč: klerikalizem je bil že pred Kristom. Bil je zelo močan tudi v Kristovem času: Farizeji so bili njegovi tečaji. Kristovači so spravili na kriz Jezusa Krista. In če bi danes prisel Krist znova na svet, gotovo je, da bi ga prvi izrabili rimski klerikalci in znova krizali!

— Macdonaldovo posredovanje za katoliško duhovščino v Rusiji. Zabeležimo vse vesti, da je papež naprosil angleškega ministarskega predsednika Macdonalda, naj posreduje pri sovjetski vladi v Moskvi v prilog škofa Czeplakta in drugih katoličkih duhovnikov, ki se nahajajo po sovjetskih ječah. Na torkovi seji angleškega parlamenta je Macdonald na neko tozadovno vprašanje potrdil, da se je papež res obrnil nanj s tako prošnjo. Izjavil je, da sicer službeno angleška vlada v tej stvari ne more posredovati, da pa bo porabila prvo ugodno priliko, da sporodi papežev željo sovjetski vladni in jo tudi s svojo strani podpre.

— Pred padcem kabineta Cankov. Boj proti kabinetu Cankov na Bolgarskem je dosegel vrhunec. Splošno se pritojuje, da ga bo nadomestil Andrija Ljapčev, ali pa bo sestavljen koalicijska vlada, obstoječa iz radikalov, demokratov in širokih socialistov.

Važen problem

Vsakdo, ki se bavi po svojem zavodu ali pa iz interesa s kako zadovoljstvom smatra to kot center vsega življenja in omolovaže vse drugo. Ker so načini interesu na ta način razcepljeni, namineva pozornost za probleme, ki so v istini središče vsega življenja. Od takoge važnega problema kot del občega socijalnega vprašanja je zaščite dece in mladine. Malo se govori pri nas o tem vprašanju in temu primerno tudi malo dela, ker je — po napačnem mnenju presečne večine ljudi — to vprašanje le vprašanje najrevnejših slojev naroda. Toda pogled v druge države nam kaže, da smatrajo tamkajto vprašanje v širšem pomenu in ga razteza na vso deco in mladino brez oziroma na poreklo staršev dece. To spoznanje bo moralno prodreti tudi pri nas, ker bomo drugače trpeli trajno škodo na vseh poljih našega življenja.

— HRSS in zemljoradniki. V torek proti večeru sta se, kakor smo poročali, radičeva delegata dr. Maček in Predavč podala v zemljoradniški klub, kjer sta konferirala nad eno uro. Po sestanku je dr. Maček izjavil novinarjem: »Tekom razprave z zemljoradniškimi poslanci se je ugotovilo, da smo obojestransko složili v mnogih programatičnih točkah in je precej izgledov, da se doseže programatično sodelovanje z zemljoradnikom. Komunisti, ki ga je o sestanku objavil zemljoradniški klub, pa se glasi: »Današnji sestanek z dr. Mačkom in Predavcem pomni logično nadaljevanje vsega, kar se je doslej dogilo med predstavniki HRSS in zemljoradniške stranke. Do dalsje diskusije ni prišlo, ker je primanjkovalo časa; toda ugotovila se je prav povoljna situacija za obe plati. G. Predavec je bolj optimističen: on meni, da bi v jeseni moglo priti že do skupnega kongresa obeh strank.«

— Italijansko prijateljstvo v pravi luči ilustrira govor, ki ga je imel bivši reški župan Giganti na banketu povodom slovenske aneksije Reke. Med burnim odobravanjem zbranih gostov, med katerimi so bili tudi ljudje iz kraljevega spremstva, je vzkliknil Giganti, da je danjni sporazum med Italijo in Jugoslavijo samo začasen, ker se Italija ne more zadovoljiti s sedanjimi mejami. Trajan mir bo mogoč šele, ko bo Italija dobila primoč zaledje na Reko ter vso daljninsko obalo s Kotorom in Lovčenom ...

— Avtonomija Slovencev in klerikalizem. Mi smo vedno povedarjali in opozarjali, da akcija SLS za avtonomijo Slovencev ni nilčesar družega kot prizadevanje slovenske duhovščine, da se slovensko ljudstvo izroči v eksploracijo rimskemu klerikalizmu, to je politiki Vatikanu, ki je navadno v krutem nasprotju s verskimi, vedno tudi z narodnimi interesimi. Klerikalci so svojo gonjo za klerikalno avtonomijo zvila skrivali za slovensko-nacionalno masko, četudi je klerikalizem po svojem jedru in namenu internacionalen zajedavec ter kot špekulant v internacionalni politiki vedno na strani močnejših in večjih ter zato že od pamitve univerzitet in zafralec slovenskega rodu. Ako bi našim klerikalcem res bilo kaj za avtonomijo Slovenije, potem bi moral pred vsem zahtevati avtonomijo in popolno neodvisnost slovenskega ljudstva in duhovščine od Rimu, ki je po osvoboditvi od Dunaja za naš narod tudi še po prevratu postal izvor suženjstva in sramotne odvisnosti. Neodvisnost od Rimu bi Slovenci tem bolj upravljeno zahtevali, ker nam tamkaj poveju laška cerkvena gospoda, ki nima za naše ljudstvo niti srca, niti za nekje potrebe smisla. Včerajšnji Slo-

venec pa priobčuje članek, v katerem dokazuje glavno glasilo SLS nujnost in potrebo internacionalnega klerikalizma, katerega docela identificira z vero in krščanstvom. Dosledno temu nazoru podreja »Slovenec« tudi državo — klerikalizmu. »Slovenec« članek naj si preberjejo pozitivno vsl oni narodno čuti Slovenci, ki so se dali dosedaj lovti na klerikalne lumanice s samoslovenstvom in slovensko avtonomijo.

— Po svetu

— General Pelle t. V nedeljo je umrl v Toulonu v južni Franciji odlični francoski general Pelle. V svetovni vojni je pridobil slavos kot pomočnik zvezniškega generalissima maršala Focha. Po premirju je bil poslan na Češko, kjer je postal skoraj tri leta. Kot šef češkoslovenskega generalnega štaba je v razmeroma kratkem času organiziral češkoslovensko armado. Povodov mobilizacije ob Karlovem povratku na Madžarsko je bil Pelle imenovan za poveljnika češkoslovenskih čet za operacijo proti Madžarski. V Pragi je včasih spletne simpatije, ki so se še poglibile, ko si je izbral za ž

Naši Kraji in ljudje

Zakaj so Italijani vdri v Hotederšico

K našim poročilom o mučnem incidentu v Hotederšici dodajemo še sledeče podrobnosti:

Gostilna Lojza Brusa v Hotederšici je preje nosila ime «pri Novem svetu». Za Brusovo hišo prične soška, ki je zasedena od Italijanov, in se tudi imenuje Novi svet. Brusova hiša, ki stoji ob državni cesti iz Hotederšice proti Logatcu, pa spada pod Hotederšico. Prvotna demarkacijska zica z žico je bila circa 400 korakov za Brusovo hišo. Pozneje so Lahi premaknili mejo bližje hiše, tako da je bila sedaj meja tiki za Brusovo hišo, vendar pa je bila hiša še vedno v Jugoslaviji. Pred enim letom je prišel neki italijanski polkovnik in hotel Žico kratko naločil premakniti pred Brusovo hišo. Brus se je odločeno uprl. Polkovnik je Brusu dejal: «Ker nosi gostilna ime Novi svet, spada torej k vasi Novi svet.» Ali snada zato k Italiji? Nato je polkovnik odšel.

Poleti je neki drugi italijanski častnik nadlegoval Brusovo hiško, da naj nekaj podpiše. Ona se je delala, lot ne bi razumela, kaj je bilo zapisa. Častnik ji je dejal, da gre radi nekega preteha, ona pa je brala, da bi ti rad dobil njen podpis radi meje pred hišo. Brus je nato snel tablo z napisom «Novi svet» in obesil veliko tablo z napisom «Gostilna Jugoslavija». Nato je bil nekaj časa mir. Potem so zopet prišli nekoč Italijani in zatevrali, naj pride na desko še italijanski napis. Gospod Brus je to odklonil.

Dne 14. marca predpoldne pa pride senkrat 7 italijanskih vojakov z nekim kapetanom, vsi oboroženi, pred hišo in jo obkolijo. Kapetan je prišel z vozom iz Postojne. Kapetan vstopi v hišo, vpraša, kdo izmed navzočih domačih razume laško. Ena hiša se glasla. Tej sporoči kapetan, da mora biti sin Karel takoj z njimi v Postojno, tam prideta tudi gostilničarja Oblak in Kalcev (okupirano) in Petkovšek iz Gruberjev (tudi okupirano) (oba sedela na terenu, ki spada po rapalski pogodbi k Jugoslaviji). V Postojni da v trenutku zboruje jugoslovansko-italijanska komisija, ki določuje meje. Tam da bo sin Karel nekaj podpisal in bo svedok, kako se bo meja določila. Ko je oče Brus pripomnil, da bi vendar kot gospodar moral on odločati in on iti v Postojno, je kapetan dejal, da je sin bolj razumen, nego oče. Sin Karel se je dolgo branil, ko so pa domači videli, da so obkoljeni, so je na videz vdalj in hotel iti v Hotederšico po dovoljenje, da se sme iz Postojne zopet vrniti domov. Kapetan mu je branil, češ, tega ni potreba, italijanski voz ga pripelje drugi dan znotraj domov. Ce bi pa moral dalje časa ostati v Postojni, bo imel tam polno okrbo in 40 lir na dan. Medtem je domača gospodinja naglo smuknila iz hiše in hitela v vas po žandarmorju in financo. Našla je brzo pomoč in naši čočniki in financarji so prihiteli z strojem. Ko so jih Lahi zagledali, je nastala panika. Dva italijanska vojaka sta takoj ušla čez mejo, ostali so bili aretrirani. Enemu se je še pozneje posredno zbežati. Ostale s kapetanom vred je naša straža nato peljala v Hotederšico na orožniško postajo in jih tam zasiljevala, nato pa so aretrirance izvedli v Logatec na okrajno glavarstvo.

Medtem je bil o dogodku obveščen lokalni oddelek finance na Kalcih. Laš-

ki finančar je prišel k naši straži in ji napovedal, da bodo kapetana na poti proti Logatcu in rok jugoslovenske straže rešili. To so tudi poskusili, vendar so trenutek zamudili, tako da so sani, ki so peljali kapetana v Logatec, Italijanom uše. Nato so italijanski finančarji zagrozili, da pridejo sedaj fašisti in zažegejo Brusu hišo. Pri kapetanu so našli že v Hotederšici zavitek spisov, ki jih pa ni hotel izročiti. Nato so mu bili spisi odvzeti, protestiral pa je, da bi se čitali. Spise so v Hotederšici zapečatili in oddali s kapetanom vred v Logatcu. Na glavarstvu zasiljen, ni dovolil kapetan, da bi se v spise vpogledalo in je grozil, da ga prideta dva laška polka iskat, če ga takoj ne izpuste! Napad na naše ozemlje je kapetan utemeljeval z različnimi izgovori. Najprvo je izjavil, da je prišel v zadevi, kakor preje gori navezeni polkovnik. Potem je zopet dejal, da je prišel po nalogu komande italijanske finančne stražnika, ki je bil pred dvema letoma v Hruščici ubit, in da je Karel Brus na sumu soudležbenega pri tem umoru! Okrajni komisar je izpuštil aretrirane vojake na mejo, kapetan pa je vrnil spise in ga poslal v Logatec po železnici na Rakel.

Tendenca celega nasilstva je jasna. Italijani na zvit način zbirajo podpise od naših ljudi, da bi tista ena, ki jo imajo sedaj oni zasedeno, ki pa spada k nam po rapalski pogodbi, pripadala njim.

Pribivalstvo je mnenja, da bi med vadilnimi uradniki pri glavarstvu v Logatcu ne smeli biti taki, ki imajo svojce v Italiji. Jasno je, da mora tak naš uradnik, ako napram ujetemu Lahu energično nastopi, živeti v strahu, da se njegovim svojcem v Italiji ne zgodi kaj hudega.

30 letnica smrti vzorce Marije Murnikove

Dne 20. marca 1894 je prinesel »Slovenski Narod« uvodnik, ki se začenja z besedami:

»Umrla je slovenska žena, katero je zaradi njenih izrednih vrlin visoko spoštovala ne samo vas Ljubljana, nego sploh vsakdo, kdo je imel priliko, spoznati jo: umrla je v najlepših letih gospa Marija Murnikova, vzor rodoljubne slovenske dame...«

Trideset let je danes po smrti te izredne žene, ki se omenja z največjo častjo v zgodovini naše horhe za narodnost, slovansko zavest ter za slovensko družabno kulturno in civilizacijo. Prekrasni nagrobnik pri Sv. Krištofu, visoki relief Al. Gangla iz belega mramorja, govori jasno o njenih idealih.

V Ljubljani je bila rojena dne 20. oktobra 1845, in njen oče je bil vrli rodoljub Iv. Horák, po krvni Čeh. Po očetu, ki je pač poznal velikansko nacionalno, kulturno in socijalno važnost češkega ženstva, — po svojem očetu je prejela Marija plametečo narodno zavest, duševno blistrost, energijo, vztrajnost in silno ljubezen do jezika in umetnosti. Češkoslovenska krije po njenih žilah je pogna Mario Horákovu kot prvo med Slovencami v javnost. Že kot dekle je nastopala v tržaški čitalnici kot sijajna deklamatorka ter je pridobivala s svojo upravno ugostitveno ljubezno zgovornost slovensko tržaško ženstvo za javno delovanje.

Medtem je bil o dogodku obveščen lokalni oddelek finance na Kalcih. Laš-

ki se je preselila v Ljubljano in se poročila l. 1870 z Ivanom Murnikom, je postal voditelj ljubljanskega slovenskega ženstva. Prej pa si je moralata to ženstvo šele ustvariti. Zakaj večina je bila vzgojena po nemških Šolah ter je bila brezbrzna za narodne ideale. Slovensko ženstvo v Ljubljani je zvezne govorilo nemški ter je zahajalo rajši na velike in blesteče nemške prireditve, nego na skromne slovenske zabavice in predstavice. Murnikova je znala pridobiti slovensko ženstvo, da se je odtegnilo Nemcem da je zelo voljala na slovenski koncerti

tih, zabavah, slavnostih in pri sprejemanju domačih in tujih gostov. Murnikova je skrbela, da se je nivo slovenskih prireditiv dvignil ne le notranje, nego tudi zunanje. V tem oziru je bila kritična ter je zato jako blagodejno vplivala na zlasti na srednje sloje. Kot takinja in fina žena je bila učiteljica tedenje dneva.

Po češkem vzgledu je privedia slovensko narodno nošo do veljave pri najbolj svečanih prilikah in gledala je z neizprosno energijo, da je dama v narodni noši govorila izključno slovenski. Tako je postalo narodno ženstvo sicer vseh prireditiv v Ljubljani od 1. 1870—1893.

Hkrati je s svojo disciplinirano žensko četjo delovala z gulinjivo vremeno pri vsaki slovenski dobrodelni akciji. Sirote in ubožci so je spoštovali in ljubili kot blago dobrotnico. Za narodna društva in podjetja pa je nabirala požrtvovalno ter neumorno in privedala vsako do uspeha.

Vzgojila si je lepo število naslednjencev, ki so nadaljevale na njen način in v njenem duhu delo na vseh poljih našega narodnega, kulturnega in socijalnega udejstvovanja.

Trideset let je mrtvi Marija Murnikova, a njem duh živi v našem ženstvu v blagor domovine, naroda in države.

Fr. G.-F.

Žrtve poklica

Iz temne zgodovine zločinskih tihotapcev.

Maribor, 18. marca.

V noči od 31. marca na 1. aprila 1920 sta bila v Nasovi, sodni okraj Črnomja Radgona umorjena od tihotapev dva vojaka: eden je oblejal na mestu mrtev, drugi pa je dobil tako težko poškodbo, da je kmalu nato umrl v takrat še naši Radgoni. Vse poizvedbe po storilcih so bile brezuspešne.

Na zasebno inicijativo pa je orožništvo zasledovalo zločin dalje ter zbralo še soma toliko obtežilnega materijala, da je

aretiralo pred dnevi kot glavne krvce umora, posestnika Ivana Kourada in Janeza Živka ter hlapca Franca Grobnika vse iz Zgornje Ščavnice, okraj Sv. Lenarta v Slov. Goricih. Dogalo se je, da so aretriranci v označeni noči okoli polnoči vodili več tihotapev, ki so tihotapili velike množine jaje, fižola in nekaj klobas v Avstrijo in se zbrali pri posestniku Ivani Konradu, v smerti proti Apačam, kjer so jih nameravali spraviti skrivoma čez mejo. Za to uslužo so tihotapeci obljubili aretriranem visoko nagrado. Na pot so bili zasačeni od dveh vojakov, ki sta pozvala tihotapsko družbo, da jim sledi v vojarno. En vojak je šel pred tihotapci, drugi pa z njimi. Ko so prišli do nekega gozda, so tihotapeci pripravljeni tudi za shrači, da bodo zasluženi in so nedvonom dogovorili poprej načrt napada na vojake, ker je sicer popolnoma nerazumljivo, da bi se dva obotrožna vojaka ne branila.

Ototi mariborski listi napadajo sledno uslužence, ki vrše obmejno službo, češ, grozne krvice delajo »obgemu obmejnemu prebivalstvu«, da postopajo z njim po balkanski ali makedonski itd. Smrt dveh mladih mož, ki sta vršili vestno svojo službo je sad te denegazije.

Upamo, da ne bodo samo že aretrirani trije zločinci, marveč še vsi ostali tihotapeci, ki so sodelovali pri umoru, debili za svoje zločinstvo zasluženo plačilo.

Vlom pri fotografu Rovšku

Ljubljana, 19. marca.

V našem mestu zadnje čase skoro ni dneva, da ne bi bil izvršen kak večji ali manjši vlom, ali pa tativna. Vlomilska družba obstaja najbrž iz domačinov, kateri nekaj nevarnih tičkov te stroke je bilo v zadnjih tednih izpuščenih iz zaporov. Prav verjetno je, da so se nevarni bratci zopet medsebojno poiskali in pričeli novi širokopotezne akcije. Boje se očividno, da ne bi prišli ob »kredit«.

Danes, okoli štirih zjutraj, je bilo vlomljeno v fotografisko delavnico fotografa Davorina Rovška v Kolodvorski ulici, ki se nahaja na dvorišču drugega poslopja za glavno hišo, vendar tako, da se more videti na cesto in nasprotno. Tatovi so preskočili ograjo, obšli drugo poslopje in vdrli v delavnico skozi stranično okno. Priti v notranjost pisarne jim je bila prav lahka stvar. Vrata so iz predviniosti snežili in jih naslonili na okno proti cesti v namenu, da zakrijejo luč, katera so se poslužili pri »delu«. Takoj nato so se spravili nad veliko železno blagajno, ki so jo navrtili na dveh krajih. Delo je bilo sicer naporno, podžigali pa jih je up, da pridejo do bogatega plena. Vendar pa so se pošteno oprekli. Gospodar je namreč čisto slučajno odnesel zvečer ves delavstvo v svoje stanovanje. Prazni rok pa ljubitelji teme klubu temu niso odšli. Pobrali so za »odsodnino« dragocene fotografiske potrebujočne v skupni vrednosti do 50.000 Din.

Tatvino je opazil zjutraj prvi gospodar, ko je prišel v delavnico. Naznani je dogodek takoj varnostnim organom, vendar pa o tatovih ni nobenega sledu.

Kje	se najbolje zsbavaš brez vstopnine ali povisanja con
Kdaj	vsak dan od 8. ure zvečer do 1. ure popoldne, kjer
Kako	svira prvorstna egijska godba pod vodstvom pričasnega Janačka.

Dopisi

ČRNAMELJ. Solska mladina tukajanje soje uprizorila pod vodstvom učiteljstva 15. in 16. marca mladinsko prireditve. Veetranski spored je privabil polestarjev otrok tudi drugo občinstvo, ki je drugi dan Lacknerjevo dvorano napolnilo do skrajnega kota. Na sporedu se bille peske točke, igri »Povodni moži« in »Kaznovani žaljivec«, vijolinska točka in slikar: »Pozdrav mladini«. Pesem »Trije dudeljčki«, ki zahteva precej vaj, so otroci izborno obvladali. Središče večera sta bili igri. Ljubljavo je bilo gledati na odru malopridnega Jankota, ko rajno sestrico Majdo, priateljskega Matovčka in semešnega povodnega moža Mirka in Zora sta pokazala popolno otročje, da je običaj eden na mestu mrtv, drugi pa je, kakor je rečeno, kmalu nato umrl v radgonski bolnici. — Način napada kaže jasno, da so bili tihotapeci pripravljeni tudi za shrači, da bodo zasluženi in so nedvonom dogovorili poprej načrt napada na vojake, ker je sicer popolnoma nerazumljivo, da bi se dva obotrožna vojaka ne branila.

Ototi mariborski listi napadajo sledno uslužence, ki vrše obmejno službo, češ, grozne krvice delajo »obgemu obmejnemu prebivalstvu«, da postopajo z njim po balkanski ali makedonski itd. Smrt dveh mladih mož, ki sta vršili vestno svojo službo je sad te denegazije.

METLIKA. Dne 13. marca je predaval v naši čitalnici g. Cimerman o davkih in taksah ter o nekaterih najvažnejših dočebah obrtnih predpisov. Udeležba je bila častna, pogrešali pa smo marsikoga, ki bi mu poučil predavanje gotovo koristilo.

Svoj trud je žel predavatelj mnogo priznajan. Čitalnico pa prosimo, da nam zopet preskrbi kako predavanje, ki se ga bomo radi udeležili. Vse one, ki so se došle izogibali predavanju, pa pozivamo, da se udeleži prihodnje predavitev. Zvezni kulturnih društev naša iskrena zahvala.

RUŠE PRI MARIBORU. V soboto dne 15. marca se je vršil prvi sestanek tukajanja delavstva za ustanovitev SSDU. Delavstvo je spoznalo nepoštenost klerikalnih in komunističnih voditeljev, ki se bričajo samo za delavsko glasovo, ne pa za njihove potrebe ter s kričenji gesli tukajajo delavcev naravnost v brezposelnosti. Vodstva raznih obmejnih tvrdik so se vedno v rokah tujev, ki nameščajo po vedeni Nemci, naš domači delavec je pa ostal večkrat brez kruba ali pa je bil zapostavljen za nemškimi in nemškimi odjedaleci kraha. Toda sedaj se bliža konec moči teh zapeljivev. SSDU utiva med delavstvom vedno več zaupanja, ker je s svojim poštenim delom že večkrat dokazala, da ji je v resnici za dobrobit vsega zavednega delavstva. Delavstvo vodi organizacijo popolnoma samostojno, ima vpogled v vse njen delovanje tako pri podružnicah kot pri centrali. Na sobotnem sestanku smo se v njihove potrebe ter s kričenji gesli tukajajo delavcev naravnost v brezposelnosti. Vodstvo raznih obmejnih tvrdik so se pošteno oprekli. Gospodar je namreč čisto slučajno odnesel zvečer ves delavstvo v svoje stanovanje. Prazni rok pa ljubitelji teme klubu temu niso odšli. Pobrali so za »odsodnino« dragocene fotografiske potrebujočne v skupni vrednosti do 50.000 Din. Po dnevnih razgovorih je bil izvoljen sledeni pripravljalni odbor: Pres. Paj Ant., tajnik Pičanec Rudolf, blagajnik Dušan Franc, odborniki: Repolusk Konrad, Janez Hinko, Rozman Ant., nam. Kupčič Julij in Lamprecht Ivan. Odbor ima poskrbajočo vse predpriprave za ustanovni občni zbor podružnice. Treba je le vztrajnosti in solidarnosti. Pot k treznemu delu je pričela. Prijstopeni 2 Din in mesecno članarino 5 Din sprejemajo gornji člani odbora. Člani SSDU dobivajo glasilo »Domovino« brezplačno.

r.

Kulturni pregled

Gledališki repertoarji

Ljubljanska drama:

Cetrtek, 20.: »Ašantka«. C.

</

Domače vesti

* Tuje vojaške misije v Jugoslaviji. V Beograd je prispeval več angleških generalstabhul oficirjev, da proufijo naše vojaške institucije. Včeraj so posetili vojno akademijo in vojno ministrstvo. V Beograd je prispel tudi prvi del češkoslovaške vojne misije, obstojež iz polkovnika Doležala in majorja Nevekla, bivših dobrovoljev na dobroški fronti, ki sta dodeljena naši armadi v Novem Sadu in Valjevu, da upoznata organizacijo naše vojske.

* Izprememba pri direkciji državnih železnic v Zagrebu. Dosedanji direktor državnih železnic v Zagrebu Bobović je premeščen v Beograd in imenovan za pomnilnik generalnega direktorja. Za direktorja državnih železnic v Zagrebu je pa imenovan dosedanji načelnik prometnega oddeka Dimitrij Popović.

* Dunajski akademiki v Jugoslaviji. Približno mesec prispe v Jugoslavijo približno 50 stužateljev dunajske visoke šole za svetovno trgovino v svrhu, da se upoznajo z gospodarskim življenjem naše države.

* Letošnji kongres profesorskega udruženja. Glavna uprava profesorskega udruženja je sklenila, da sa vrši letoski kongres v dnehi 9. in 10. julija. Na kongresu se bo končno sklepal o gospodarski zadrugi. Po kongresu izlet v splitsko okolico ter slavnost na morju.

* Osebna vest. Gospod Alojzij Merhar je imenovan za kanonika pri stolnem kapitljiju v Ljubljani.

* Odmet vseučiliških profesorjev v Beogradu. Včeraj se je vršilo v avli zagrebške univerze veliko protestno zborovanje proti redukciji vseučiliških profesorjev v Beogradu, katerega so se udeležili daki kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal razbit in mrtv. Ime nenesrečene še nismo mogli dognati.

* Stekel pes na Škofeljci. Na Škofeljci pri Ljubljani so prošlo nedeljo pobili stelekga psa, ki je ograzil širi osebe, katere odpeljajo v Pasteurjev zavod.

* Od razbojnnikov ustreljen. V noči od nedelje na ponedeljek je mati posestnika Stefana Hozjana v prekmurskem Trnju siljala hojo okoli hiše. Poklicala je slins, ki je skočil iz postelje in bliz za nezanci, ki so se skrili za hlevom. Ko so zapazili, da se bliža Hozjan, je počil strel in Hozjan se je, smrtno zadel, zgrudil na stol. Bil je dober gospodar, star šele 38 let. Zaprta mater, ženo in dvoje neprekrbljenih otrok. O razbojnnikih ni sledu.

* Harakiri v Beogradu. Eden najuglednejših meščanov knez Danilove ulice v Beogradu — 75-letni starček Gjendadjio Dejanović, gradbeni podjetnik, je dne 14. marca v svojem stanovanju izvršil grozen poiskus samomora: precezel si je z brivljivo trebuh. Storil je to, ker je kot žiran za nekoga trgovskega tovarista moral plačati menico za 80.000 Din.

* Pomozí Blok! V Krajini se demokrati in vsi ostali, ki niso vnešeni v radijske sezname, zadnje čase mestno »pomoží Bog!« pozdravljajo s: »Pomoží Blok!...« K temu dostavlja beograjski »Odejki«: Kdo pozna vse pritožbe in jadikovanja Krajincev proti radikalismu pašovanju v teh krajih, bo razumel tudi to novo molitev...

* Sleparske igre. Pišejo nam: V Vašem listu čitam, da so neznani Hrvatje že dvakrat opeharili številne ljudi s takozvanim igro na naprstnike za večje zneske. Prav gotovo se bo dotična družba klatila po spomladinskih sejmih in še nadaljevala svoje neponošeno delo. Okoli novega leta so bili arretirani radi te prepovedane igre Josip Mikš, Rudolf Brust, Krešimir Geiser, Peter Hrvaj in Hajro Sojo, vsi iz Hrvatske, ki so bili tudi osušljeni, da so pri igri izvrševali še žepne tatvine, in sicer o prilikl sejma v Zagorju. Takrat so z navedeno igro opeharili več oseb, toda orodništvo je še pravočasno poseglo vmes, tako da niso mogli povzročiti po-

sebne škode. V njihovi družbi so se nahajale tudi ženske, ki pa so o priliku aretacije njihovih spremjevalec pobegnile na Hrvatsko. Krešimir Geiser, Petra Hrvaj in Sajo Hajrova ima v evidenci tudi v zagrebški policija, ki jih ima tudi v svojem fotografskem albumu. Svarimo še enkrat naše ljudstvo, naj bo na sejnih previdno in naj nikar ne naseda tem sleparškim igralcem.

* Iz Kečevja. Pišejo nam: Pri zadnjih volitvah v premožensko upravo mesta Kečevje so nemški nacionale javno pokazali, da nobejo sodelovali s Slovenci.

To si treba zapomniti. Tuje in goste, ki

prihajajo v Kečevje, opozarjamо, zato,

da zbirališče Slovencov kavarna Zurl, Slo-

vencem priznane gostilne pa: Fr. Verder-

ber «Unions», hotel Ferles pri kolodvoru,

Slovence Josip Beljan (nasproti Narod-

domu), Kiklmal (pri Arikancu), «Bale-

risc«-Tschinkel, tudi prenožiče, Lojze

Hüngmann, mesar in Viktor Schleimer

(pri Stengen), last g. Karla Brauna, ki

je kandidiral na skupni listi in Erker-

«Majevka».

* Naši v Ameriki. V Clevelandu v se-vern Ameriki sta se dne 30. januarja po-rodila Alojzij Rožane iz Begunji pri Cerknici in Roza Zugel iz Semina na Dolenskem. Po poroki sta se nastanili v svojem novem stanovanju, kjer pa so ju že na-slednjega dne našli mrtva. Plinova ped v spomini nista bila pravilno narejena in je njo uhajal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v Hrastniku. Pišejo nam: V pondeljek se je zgodiala v Hrastniku velika nesreča. V tovarniškem kamnolomu je ubilo nekega pred kratkim došlega oženjenega delavca. Eksplozija, visoko zgoraj v skali, ga je vrgla globoko, kjer je obležal plin, kar je imelo za posledico smrt mladih poročencev. — Železniški zavirč Josip Zaletel, zaposlen pri mali železnični v Loranu, je padel pod kolesa, ki so ga popolnoma razmesarila. Tri leta je služil pri ameriški okupacijski armadi v Nemčiji.

* Velika nesreča v

Iz življenja in sveta

Najnovejša tehnična iznajdba

Na Dunaju se v tehničnih krogih zadne tedne govorji največ o inženjerju Welsu in o njegovih iznajdbah, ki bo baje zrevoval na vso sodobno tehniko. Wels, ki ni več mlad, je namreč po dolgoletnem vztrajnem in napornem študiju prišel na sled tajni letanja ptic in plavjanja rib. Kar znano, sta tva dva problema nepregledno vrsto let mučila najbistrejše duhove, ki so se ukvarjali s tehničnimi zadevami. Wels je zagonekto baje rešil ter ustavil na podlagi rešitve svoj motor, ki niso ime po njem in ki razpolaga z gibalno silo, ki rezultira iz rešenega problema.

Welsova iznajdba je že patentirana v vseh državah in neka avstrijska televizorica je že začela izdelovati aeroplane, avtomobile in ladje, ki so konstruirane na podlagi Welsovega izuma. Inženjerjevi stroji se obnašajo presenetljivo dobro. Njegovi aeroplani letijo brez šuma, se dvigajo nenavadno lahko ter se spuščajo ne da bi povzročili najmanjši ropot. Poraba bencina pri teh strojih je skrčena na najmanjšo mero, kvantiteta sile pa je za polovico manjša kakor pri dosedanjih strojih.

Tehniki izjavljajo, da bo Welsov izum najbolj dobrodošel ladjam, ki bodo brez vsake škode lahko odpravile dosedanje vijak. «Welsov vzgon» jih bo popolnoma nadomestil.

Prednosti Welsove iznajdbe so: prihrana premoga in goriva, nekomplikiranost sestava aparativ, racionalno upravljanje z zrakoplovi, ladji in avtomobili. Wels se nadeja, da bodo njegovi izdelki v kratkem izpodrinili vsa dosedanja prometna sredstva.

Tako poročajo optimisti. Ostali, ki o izumu še niso podučeni, pa molče in čakajo, kako se bo stvar obnesla v praksi. In ti imajo tudi prav. Vsaka koristna naprava namreč zmaga ali podleže v praksi, pa nasi je teoretično dobra ali slabba. Zato je najboljše, če se tudi mi uvrstimo med tiste, ki čakajo, kaj se bo izčimilo iz tega.

Zvezna z Martom

Londonski časopis «Sunday Express» je pred kratkim iznenadel svoje čitatelje s poročilom, da se znameniti angleški astronomi pripravljajo na to, da dobe zvezo med našo zemijo in Martovimi prebivalci. Načrt obstoji v nameri, da se z najvišjega vrha gore Jungfrau projicira nenavadno močni žarki na planet Mars. Znaki, ki se bodo oddali v pravilnih časovnih presledkih, bodo predstavljali našo brzjavno abecedo, s katero bodo zvezdogledi sporočili pozdrav naše zemlje Martovim ljudem. Poskus se bo vrnil 17. avgusta, na dan, ko bo planet Mars najbližji naši zemeljski obli.

17. avgusta bo namreč Mars oddaljen od naše zemlje samo 57 milijonov kilometrov. Ta oddaljenost je sorazmerno velo skromna, posebno če pomislimo, da smo danes približno petkrat tako daleč od planeta. Jakost žarkov, ki se bodo projicirali pa bo znašala dva kvintilijona svest.

Doznavši o tem drznem projektu angleških zvezdoslovcev, so se v francoskih listih oglašili nekateri pariški strelkovi, ki so proti angleškemu projektu objavili svoje pomisleke. Charles Nordmann je napisal za «Matin» članek v katerem izraža dvom, da li je na Martu sploh življenje. Problem namreč, če je Mars obljuben ali ne, je eden najinteresantnejših problemov v celokupni astronomiji ter se je samo o njem več razpravljalo nego o mnogokaterih drugih vprašanjih skupaj. Slavni italijanski astronom Sciparelli je n. pr. na vprašanje o eksistenci živih bitij na Marsu odgovoril, da so na tem planetu pač dani pogoji za življenje, da pa se ne more trditi, če organična bitja tudi v resnicici eksistirajo.

Za zvezno z Martom se interesira danes celokupen izobraženi svet. Francoska milijonarka, madame Curzmann je pred časom zapustila volilo v znesku stotisoč frankov kot nagrado za onega

moža, ki se mu posreči dobiti kontakt z Martom ali katerim drugim nebesnim telesom. Ako se učenjakom ta poskus posreči, ne bodo imeli samo moralnega zadoščanja, temveč tudi nekoliko gmočega dobička.

Iz nove Turčije

Turčija kar klipi od neprestanih preuredb. Kemal paša vztrajno provaja evropsizacijo svoje domovine na vseh področjih javnega življenja. Med javne reforme spada posebno odprava stare turške abecede, katero bo nadomestila latinica. Zato se o tem vprašanju v vseh izobraženih turških krogih nenačino mnogo govori in razpravlja.

Turška pisava je tako težka in komplikirana, da se je mora Turček nudit 6 let predno jo površno obvlada. Posebne težave povzroča čitanje turških kopisov. Radi pisave je število turških alfabetov takoj veliko kakor malo, kje pod solncem. Dela leposlovne in znanstvene vsebine pa se ne morejo razširiti in vzdružiti med ljudstvo. Turki so radi tega do sedaj kupovali knjige v tujih jezikih in so se v svrhu lastne izobrazbe učili ali angleščine, ali francosčine ali pa nemščine.

Kar se tiče turškega jezika, je treba povordinati to: Ko so Turki pred nekoč stoletji prišli iz notranjosti Azije ter se naselili na evropskih tleh, so govorili enak jezik. Svoje pisave niso imeli. Ker pa so prišli v stiske z načrtenimi narodi, so se morali odločiti za neko občevalno sredstvo svojega jezika, ki jim je omogočalo pismeno sporazumevanje s tuji. Privzeli so torej arabske črke ter jih deloma prilagodili svojim izrazilom. Baje je glavni razlog odprave turške abecede, da latinska abeceda mnogo boljje odgovarja turški izgovorjavi in potrebam turškega jezika kakor potvorenje arabske črke.

Zavnjena ljubezen

Cisto vskdanji in navaden, samo po osebah nekaj neobičajen slučaj se je pripetil te dni v Berlinu.

Ema Nastkejeva je imela v Prenzlauškem drevoredu majhno trgovino s klo-

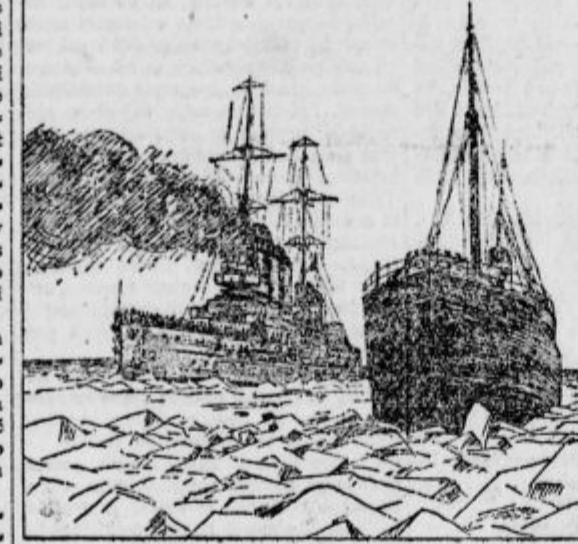
buki in sličnimi drobnimi modnimi predmeti. Tam okoli je šel večkrat mimo policijski stražnjošter Beyer. Tu in tam je stopil čez prag, voščil dobro jutro all dobrer dan ter povprašal Emo po zdravju. Ema je bila še ne trideset let starja, nemožena, toda poštena. Z Beyerjem je govorila prijazno. Stražnjošter je začel polagoma vse češče zahajati v Emino trgovino in naposlед se je med obema razvilo ljubavno razmerje.

Sladki tedni pa so trajali samo nekaj mesecev, dokler ni Ema zvedela, da je stražnjošter poročen in da ima otroko. Ko je nato prišel zopet k njej, mu je povedala, da je njene ljubezni konec. Tudi mu je dejala, da je bilo zelo brezčastno od njega, da ji je zamolčal resnično stanje stvari in da je izkoristil njen dobrošrčnost. Beyer je nekaj časa poslušal, potem pa je Emi reknel, da brez nje ne more živeti. Ema se je nasmehnila. Poslala ga je domov in mu svetovala, naj govoriti take reči rajsi svoji zakonski ženi.

Stražnjošter se ni dal odsloviti. Prišel je še in še, enkrat, dvakrat, trikrat, neštekrat, dokler ni začel Emi presedati. Modistka ga je zapored začela odslavljati, zatrjuječ mu, da ji je nadležen. Ko je mož videl, da misli ženska resno, je začel groziti, da jo bo ustrelli. Pri neki priliki je celo potegnil revolver, a Emi se je posrečilo, da ga je s pomočjo ljudi posmisnil in odpravila iz trgovine.

Ker je Beyer grozil v veliki razburjenosti, se je Ema začela batiti, da bi se res lahko maščeval nad njo radi zavrnjene ljubezni. Prosila je torej sestro, naj jo spremlja po obedu v trgovino in na prijde vsak večer ponjo. Par dni je šlo v red. Nekega dne zvečer pa je Ema opazila, da stražnjošter zaseduje njo in sestro in da prijema za orožje. Odtrgala se je od sestre in tekla opozoriti bližnjega stražnika na zalezovalec. Policist je Beyerja razorofil, a na stražnici se je posrečilo, da ga je s pomočjo ljudi posmisnil in je dobil orožje nazaj.

Naslednji dan si je stražnjošter izbral za dan maščevanja. Počakal je Emo na križišču treh večjih ulic, in ko je prišla mimo s svojo sestro, je ustrelli dvakrat zaporedoma proti njej, nato pa se enkrat nase. Oba sta bila težko ranjena in sta zdihnila še predno so ju prepeljali v bolnišnico.

V ledeneh okovih

Znano je, da zamarznejo pozimi tudi vse severna morja, v kolikor niso sploh pokriti z večnim ledom. Čim hujša in daljša je zima, tem dalje proti jugu se razširi ledena morska odeja. Dokler led ni predebel, ga močni parniki z ogromno silo svojih strojev lahko še lomijo in si delajo sproti pot, manjše ladje pa tegu seveda ne zmorejo in se zato v kritičnem času ne odpravljajo na daljša potovanja. Kljub temu pa se zgodi vsako leto, ko nastopa led, da ujame v svoje okovke to ali ono ladlico, zlasti pa jadrnice, ki mu ne morejo uititi. Nekdaj je bila usoda ujetih ladij skoraj brezupna, danes ima skoraj vsaka brezjavne brzjavne aparate, da lahko pokliče na pomagaj.

Zlasti opazen je lahko led, kadar nastopi nenadoma, kakor se je to zgodilo zopet letos v pričetku tega meseca. Topil

dnevi pred zadnjim mrazom so izvabili iz varnih nemških, danskih in skandinavskih pristanišč nešteto malih trgovskih parnikov in jadrnic, ki pa jih je čez noč presenetil nov silen mraz. Morje je vnovič zmrzvalo tako hitro, da ni bilo mogoče uteći in ladje so ostale ukovane v ledu sredi morja. Posadkom je grozilo pomanjkanje pitne vode in hrane, slabejši ladji pa vrhu tega že silna nevarnost, da jih ledene mase stisnijo in združi. V akcijo so stopili sedaj velikani vojnih mornaric, ki so lomili po nekod po cel meter in se več debel led in reševali ladjo za ladjo ter jih spravljali v najbližja pristanišča. Tako je nemška križarka «Braunschweig» sama resila 56 ladij, neki dansi parnik 38 itd.

Naša slika nam kaže «Braunschweig», ko si baš zopet lomi pot k neki zamrzelj jadrnici.

Kmalu pa je jeli tudi sinko razmišljati o tem, da besede «Cloveku ni dobro samemu biti itd.» vendar niso tako brezpomembne. In ko so se mucke muckale po mestnih strehah in je mesečina razlivala svojo opojno svetlobno nad zaspanim mestom, ga je nekaj pogebetalo v mladem sreču in sklenil jo, da tudi on ne more biti več sam, kot oni kaplani v narodni pesmi.

Sledil je klicu svojega srca. V kavalirsko zlikanah hlašah, v brezhibnih suknji in s kravato, ki bi se je ne sramoval niti pokojni angleški kralj, se je napočil na promenado. Oči so mu živila naokoli kot baziliaku ali skopcu, ki preži na svoj pernat plen.

«In prišla je kot zlat oblak in kot vesna mlada ...» (sinko je bil tudi potiščeno navduhanjen) ter ga očitala s plamečimi črnimi očmi, da je sinku omemelo srce in zastal korak. «En sam pogled, srce se vžge ...»

«Kaj bi? Kako bi?» je premislil, da je v tem trenotku mu zadoni na uho sladko gostooleč glasok:

«Gospodine, budite tako ljubazan in kažite mi, kde je Narodna banka?»

«Ah!» se izvije vzdih mladcu iz stenjenega grla. «Izvolite z menoj, vam takoj pokažem!»

«Dovo — dovolite, da se predstavim!» je jecjalj dalje in z drugečim glasom izstanil iz grla svoje ime.

Brhki mladenič je bil mladi damič očividno všeč. Takoj mu je pojašnila, da je hčerka — edinica bogatega velenovskega v Banatu. V milozvočni, srečo božajoči govorici naših južnih bratov je živogleda o svojem bogatem domu, o dobrih starših in o obsežnih kupljih, zraven pa tako goreče pogledoval mladeniča, da je ta bolj plavjal kot hodi. Pri tem je postajal bolj kot korsač. Žerdiščlo se je, da mladenka z juga sploh ni opravila posla in ga odgovila na drugi dan. Pač pa sta sklenila že prvi dan in iskreno prijateljstvo, ki se je že drugi dan izpremenilo v pristno ljubezen, «ki je toliko ljubezna ljubežega vesoljstva», kakor so svoj čas povedaliata Kračmanov in Storščeve dežele.

Gospod Torbica je imel na teden dva nadvse nesrečna dneva: petek po starodavnem običaju, pondeljek pa radi nedelje. Neki pondeljek pa je bil usoden za vso družino. Gospod župnik — dober mož — je že dal svoj blagoslov mlademu paru in ju »vrgel s pričnice enkrat za trikrat. Kmalu pa mu je padlo v glavo, da je mlad ...

... življenje, zato ni, da bi izgubil besede. Ni prošlo sedem dni, ko je storil sin,

je 150 ušlo; kam, nihče ne ve, morda v javne hiše. — Te razmere so prišle v javnost in sedaj bo moral država poseči vmes, da odstrani ta madež, ki spominja preživo na kupljanje s sužnji.

Triumi operete v Gradcu. Kakor izgleda, se v Avstriji, klasični deželi lahke muzike in operete, obnavljajo zlati časti tega gledališkega zabavnega produkta. Opereta »Prince Pappenheim« od Huga Hirscha je nameč dosegla tako ogromen uspeh, da derejo ljudje k predstavam kot nori. V opereti se nahaja med drugim prizor poljubov. Zaljubljenca se toliko poljubujeta in mečkata, da sploh ne pride do besede. Radi tega stoji v začetku tretjega dejanja na odru karton s sekricami in besedilom »arje poljubov«. Publike pri tem prizoru kreko so delujejo: poje, se dere in rjove, spremja godbo in dejanje na odru, se objema in poljubuje. Opereta je vedno razprodana do zadnjega sedeža ter prinaša gledališki blagajni silen dobiček, skladatelju pa mastne tantijeme.

Hrenovke iz pasjega mesa. Na češkem severu je nezaposlenost tako velika, da se širi prodaja pasjega mesa, katerega tudi prekajo in delajo hrenovke iz njega. Kilogram prekajenega pasjega mesa se prodaja po 10 Kč. 1 kg pasjih hrenov po 12 Kč (okrog 25 Din).

V interesu javne morale. V Detrciu je prepovedal župan igralno dramsko »Klas.«, ker pretepe v njej občinski predstojnik svojo ženo, kar je proglašil cenzor za nevarno javni morali.

Knjige o diplomaciji

Dr. Božo Cvijetković, ravnatelj kr. pomorske akademije v Bakru je napisal zanimivo knjigo z imenom »Dubrovačka diplomacija«; založila jo je knjigarna Jadran v Dubrovniku. Delo obsega 120 strani in prima v prvem delu štiri poglavja: 1. Karakteristika dubrovačke demokracije; 2. Ugovor Dubrovčana sa Mlečanima L. 1205; 3. Dubrovnik i Sveta Lige; 4. Dubrovnik i Leopold I. — Avtorja je pri spisovanju knjige vodilo preprizanje, da je treba Jugoslovence uveriti, da je mogla dubrovačka republika skozi dolga stoletja na pragu barbarstev in smrti ohraniti svojo svobodo, civilizacijo in kulturo samo s pomočjo svoje izvrstne diplomacije. Knjiga je vsestransko lepo delo in zasluži, da si jo temeljito ogleda vsakdo, ki se zanimal za slavno prošlost našega Dubrovnika.

Boškovičev astronomski koledar

Zvezdnica hrvatskega prirodoslovnega društva v Zagrebu je izdala za prestopno leto 1924. zopet »Boškovičev astronomski koledar. Uredil ga je univ. prof. dr. Oton Kučera, ki je zajedno tudi upravitelj zvezdnice. Vsebina koledarja je tako obširna in lahkoumljiva. Boškovičev koledar je edini te vrste v Jugoslaviji in tudi dočaj obširnej kot marsikater tujezemski astronomski koledar. Rabi ga lahko vsak intelligent in vsak prijatelj neba. Cena (25 Din) mu je manjša napram dragim nemškim izdajam.

Vsi koledarski in astronomski podatki so prikrojeni za ozemlje Jugoslavije. V prvem delu koledarja je: rimsko-katoliški, pravoslavni, mohamedanski in židovski koledar. Pri vsakem dnevu so navedena prav lepa narodna imena. Dalje so podatki, v katerem ozvezduje vsak mesec vidi ta ali oni planet. Za vsak dan navaja čas vzhoda in zahoda sonca in lune. Lunini in solnčni mrki v letu 1924.

Drug del je astronomski ter vsebuje efemeride sonca, lune in planetov. Namenjen je onim, ki se bavijo z malimi instrumenti, da s pomočjo solnca ali zvezd določijo n. pr. pravilni čas, geografsko širino in dr. svojega opazovališča. Uporaba efemerid je lahka, ker je dodan obsežen tolmač za nje in so obširno pojasnjeni tudi glavni pojmi sferne astronomije. Dodane so razne tabele elementov solnčnega sestava, zlasti

iz celokupne rodbine Torbične z dično nevestico na čelu. Ko je vrl sinko priznal, da mu mila — nemila usoda že ni odmerila niti življenja v odmeri 20 let, se je sodnik natančne počasnil tudi za nevestico. Sedaj pa je bila katastrofa tu. Brhka nevesta se je iz bogate Banačanke prelepla v beročko solidnega obrtnika iz Šiške, sicer pa za toč

Gospodarstvo

Jesenski posevki

Ministrstvo za poljedelstvo in vode je zbralo podatke za jesenske posevke. V celi državi se je po teh podatkih posejalo ozimne pšenice 1.647.457 ha (1.450 tisoč 627 ha v l. 1922.), jemena 246 tisoč 403 ha (214.434 ha v l. 1922.), rži 158 tisoč ha (152 ha v l. 1922.), rža 158 tisoč 4132 ha ozimnega, večina ovsja pa se poseje še spomladni.

V primeri z l. 1922. so po pokrajinalah porazdeljeni ti posevki takole:

Pšenica:

	1923.	1922.
hektarov		
Vojvodina	529.706	477.112
Severna Srbija	402.668	323.852
Hrvatska	360.314	346.908
Južna Srbija	133.389	142.673
Bosna	131.493	81.735
Slovenija	54.686	55.275
Dalmacija	21.500	18.189
Crna gora	7.471	4.878

Ječmen:

	63.609	38.516
Severna Srbija	57.875	64.007
Hrvatska	41.848	32.226
Vojvodina	24.745	25.790
Dalmacija	21.000	18.611
Bosna	18.630	11.089
Slovenija	15.825	16.141
Crna gora	2.019	783

Rž:

	45.911	56.800
Južna Srbija	42.125	38.522
Slovenija	26.614	26.944
Severna Srbija	18.187	22.275
Bosna	11.160	7.451
Vojvodina	6.916	9.968
Dalmacija	2.600	2.558
Crna gora	1.464	1.322

Površina, posejana z ozimnimi posevkami, v tekočem ekonomskem letu je torej precej večja nego je bila v predhodnem letu. Zato so napredovali posevki pšenice in s tem, dočim so posevki rži nekoliko nazadovali. Gleda na površino izkazujejo povečanje Vojvodina, Severna Srbija, Hrvatska, Bosna, Dalmacija in Crna gora, a nazadovanje Južna Srbija in Slovenija. Celotupni napredek napram predhodnemu letu v celi kraljevini znača 165 odst.

Ti podatki pa niso povsem sigurni, ker se je radi za setov povoljne jeseni matrike sejajo še potem, ko so bili podatki že odposlani. Nedromno je torej posajana površina še nekaj večja, kakor jo izkazujejo podatki ministrstva za poljedelstvo in vode.

Spolno stanje posevkov je sedaj dobro. Posobnih vremenskih nezgod ni bilo, ki bi škodovalo posevkom. Izgledi so torej enkrat za joko ugodno žetev.

Francoski frank

Francoski frank, ki se je med vojno držal precej visoko, je po končani vojni začel takoj pokazovati slabosti. Med vojno ga je držala finančna pomoč Anglije in Zedinjenih držav. Ta pomoč se je l. 1919. s strani Anglije ustavila in frank je začel popuščati v vrednosti napram puntonu sterlingu in s tem napram ostalim valutam.

To padanje se je vrnilo polagoma ter še le lani in letos zavzelo opasnejše oblike. Padec franka je znašal v lanskem letu že 28 točk v razmerju napram zlati vrednosti. Letos je frank padal dalje, tako da je bil na svetovnih denarnih tržiščih že precej nizko pod italijansko lire.

S francoske strani se je često povdarsjalo, da ni gospodarsko utemeljena veroka za padec in da je katastrofa franka povzročila mednarodno špekulacijo; zlasti na italijanskih in holandskih borzah se je baje opažalo veliko nenaravnovo povpraševanje po francoskih frankih. V dneh okrog 10. t. m. se je francoski frank posebno nizko ocenjeval na mednarodnih tržiščih, kar je še posebno izpodbijalo evropsko špekulacijo na baisse, da se je vrgla na frank.

Mednarodna špekulacija je začela verjeti, da za frank ni več pomoči zlasti Španija, ker francosko gospodarstvo in finance ne stojijo baš sijajno. Dežela je v vojni silno trpela, reparacijsko vprašanje se ni rešeno, pasivna trgovinska bilanca, nevravnovesen državni proračun zunanji dolgov, ruhrska akcija, to vse so neugodni pogoji za frank. Seveda se gospodarsko stanje Francije v zadnjem času ni toliko poslabšalo, da bi opravljalo toliko padec valute. Francija je boga država in na popolno katastrofno franka kljub vsemu temu ni bilo mogoče verjeti.

In te dni je prišel nenačoma preobrat, ki ga sicer ni mogla doseči Francija le z lastno silo, temveč s pomočjo angleškega in ameriškega posojila. Francija je velik dolžnik Angleške in Zedinjenih držav, ki so pa tudi zato brez daljšega oklevanja priskočile na pomoč. Z evesuelnim daljnjim padanjem franka bi pač te terjatve prihajale vedno bolj v vprašanju.

Dvig francoske franka je pa nedvomno v prvi vrsti zasluga energičnih sanacijskih met francoske vlade, ki so precej težke za finančno in gospodarsko krog, ker večje nihovo svobodno kreditanje. Francoska vlada smatra te mere kot neobhodno potrebne za rešitev težkega položaja. Te mere obstojejo v glavnem v nastopnem: 1. omejeni so krediti na trgovino in industrijo; 2. osnovan je obrambni sindikat Francoske banke in

več velikih francoskih bank za skupno akcijo na valutnem tržišču v svrhu, da se odibajo napadi tujih borz; 3. razpis posojila za okrepitev državnih finančnih inčasna ukinitve stroškov za obnovo osvobojenih krajev.

Frank se je zadnje dni že močno popravil. Nenaden dvig je najhujše prese netil mednarodne špekulantne, ki niso bili na to pripravljeni in so izgubili ogromne slike. Franciji, ki je bila naša zvesta za večino za časa vojne, moramo želiti le dober izhod iz te krize.

Tržna poročila

Novosadska blagovna borza (19. t. m.) Pšenica: sremska, 1.5 vagona 325; baška 4.5 vagona 332.50; duplikat kasa, 3 vagoni 332.50 do 335. Oves: baški, duplikat kasa, 1 vagon 247.50. Turščica: baška, ladja, 2 vagona 247.50; duplikat kasa, 15 vagonov 240 do 257.50; sremska, duplikat kasa, 1 vagon 250. Moka: baza 6.0, 1.5 vagona 510; »Osa«, 2 vagona 515 do 520; »2«, 2 vagona 430; »6«, duplikat kasa, 5 vagonov 315; »Osa«, duplikat kasa, 8 vagonov 500 do 510. Krompir: slovenski, paritet Beograd, 2 vagona 170. — Tendenca nespremenjena.

Zagrebški tedenski sejem (19. t. m.) Sejem je bil slab radi neugodnega vremena. Cene za kg žive teže: voli domaći I. 14 do 15, II. 13 do 13.50, III. 11 do 12, bosanski voli I. 13 do 13.50, II. 11 do 12, III. 10 do 11, mlada živila boljša 13 do 15.50, slabša 11 do 12.50, krave I. 13 do 14, II. 11 do 13, teleta 16 do 17.50, svinje debele 26 do 26.25, mšave 20 do 25 Din. Kura: seno 75 do 125, otava 125 do 150, detelja 120 do 150, slama 100 do 125 Din za 100 kg.

— Okrog trgovinskih pogajanj z Italijo. Iz Beograda poročajo: Nakaj delegacija je te dan precizirala svoje stališče, odnosno izdelala postavke, ki nai bi se uvaževala s strani Italijanov. Zadorni referat je bil že predložen komiteju ministrov. Resolucije, spomenice in predlogi raznih naših gospodarskih korporacij in organizacij glede trgovinskih pogajanj z Italijo in glede nove carinske tarife. Konferenci so prisostovali poleg članov uprave Jugoslavenskega saveza mlina tudi zastopniki raznih industrijskih korporacij ter trgovskih in obrtniških zbornic. Zvezko industrijev v Ljubljani je zastopal njen tajnik g. dr. Golia. Po temeljiti razpravi so se zdecili vsi predstavniki omenjenih korporacij in organizacij glede potrebe enodnevnega nastopanja v vseh opravljencih zbornih mlinskih industrij.

— Udrženje industrijev v Beogradu je imelo te dni svoj letni zbor, na katerem je uprava podala izkripto poročilo pod pokroviteljstvom kralja narodna liga za obrambo domače valute. Liga namenava ustanoviti več podružnic. Člani se morajo obvezati s častno besedo, da ne bodo kupovali inozemskega blaga drugač kot v skrajni sili. Liga bo priredila zborovanja, na katerih se bo propagirala misel omejitve nakupovanja tujih izdelkov.

— Nezaposlenost v Angliji. Dne 3. t.

m. je znašalo število nezaposlenih v Angliji 1.101.200, to je za 18.755 manj nego 25. februarja 1924.

— Zunanja trgovina Zedinjenih držav. Leta 1923. je zaključila zunanja trgovina Zedinjenih držav z viškom v mesecu 375.94 milijona dolarjev. Mesec decembra 1923. je bil največji izvoz iz 1921. V tem mesecu je nameščen izvoz poskočil na 425 milijonov dolarjev. V celem letu 1923. je znašala vrednost ameriškega izvoza 416.8 milijona dolarjev.

— Domača borze

19. marca.

ZAGREB. Na elektrinem tržišču je situacija nespremenjena. — Na deviznem tržišču se tendenca ni spremenila. Tečaji so nekoliko porasli zaradi ponemanjanja blaga. Promet je bil precej slab. Največ se je trgovalo v devizah na Italijo, London in Švico. Narodna banka ni intervenirala.

Notirale so devize: Amsterdam 3020 do 3050, Dunaj 0.1148 do 0.1168, Bruselj 0 do 350, Budimpešta 0.118 do 0.148, Bukaressa 42 do 45, Italija izplačilo 344.25 do 347.25, Kopenhagen 0 do 1295, Kristijanija 0 do 1125, London izplačilo 351.8 do 354.8, New-York řek 81.75 do 82.75, Pariz 417.5 do 422.5, Praga 287.5 do 240.5, Sofija 0 do 62.5, Stockholm 0 do 217.5, Švica 1416 do 1426; valute: dolar 80.8 do 81.8, ak 0.1145 do 0.1165, francoski franki 415 do 9, mkr 0.075 do 0.105, švicarski franki 0 do 1415, lire 341.5 do 344.5; elekti: Banka za Primorje 105 do 107, Trgobanka 50 do 51, Brodská 60 do 70, Ekonomicna 166 do 168, Kreditna Zagreb 148 do 150, Hipoteka 87 do 88, Jugoslavenska 188 do 190, Ljubljanska kreditna 240 do 245, Prastediona 950 do 950, Etno 132 do 135, Slovenska 111 do 115, Srpska 150 do 152, Eksplotacija 154 do 160, Sečerana Osijek 170 do 1820, Narodna šumska 124 do 126, Niška 182.5 do 185, Gutmann 0 do 1520, Slavenska 760 do 800, Slavonija 144 do 150, Trbovlje 740 do 750, Union 0 do 1000, Tvrnica vagona 160 do 165, 7 odst. in vestiščko 65 do 70, Vojna Škoda 100 do 105.

— Dopravn. Devize: Amsterdam 3040 do 0, Dunaj 0.114 do 0.1158, Bukaressa 48 do 43.75, Ženeva 1416 do 0, Milan 245 do 245.5, New-York 82.35 do 82.45, Pariz 422 do 424, Praga 288.25 do 288.50.

Zbirajte in darujte,
da zgradimo
Sokolski dom
na Taboru!

Šah

Turnir v Newyorku. Drugo kolo: Capablanca — dr. Emanuel Lasker po 80 potezah remis; Marshall — dr. Tartakower remis po 37 potezah; Yates — Janowski remis po 46 potezah. Alžejin je porazil Maroczyja po 24 potezah, partija Edward Lasker — Bogoljubov je končala remis.

Sokol

Vestnik sokolske župe v Celju

Vedno bolj se pojavljajo vidni znaki osamosvojitve in avtonomnega delovanja sokolskih žup, kar svedoči pravilno razumevanje danih nalog in smotrenega delovanja v lastnem delokrogu žup. Po prevratu navezanem na izpodbudo in navodila iz centralne, so se v zadnjih dveh letih župe po povsem osamosvojile in postavile na lastne noge. Na župnih občinah zborih se ustvarjajo občinske programi za delo v prihodnosti, župe so delo v okrožju, da tem inženirja uspešno vrže svoje načrte, občenim pa s tem pritegnejo vedno več sokolskih delavcev v svoj delokrog. Glavno težnje pa polegajo župne na pravilno sokolsko vedenje in razvoj župne članstva, v katerem jim posebno dobro služi sokolski tisk. Čim v centrali ne moremo zaznamovati v tem pogledu izidatne pomembilitve, so pa v župah kažejo veseli pojavi na predika. Vedno več žup se oglaša z novimi »Vestniki«, ki skriva sokolsko misel med članstvom in dajejo posameznim družinam snov na telesno vežbanje.

Tudi Celjska sokolska župa je letos začela izdati svoj lastni Vestnik, od katerega sta prvi dve številki izšli dne 10. marca. — Raznovrsten spored dela za tekmoletje leta naših žup: uvodni članek Vestnika. — Poleg zagrebškega zleta, ki se ga župa kot sosedova mora udeležiti, namenava Celjska župa v lastnem delokrogu izvršiti župni mladiški dan dne 29. junija, župni zlet dne 20. julija, župno tekmo članov dne 14. septembra in okrožne zlete.

Za vse te prireditve so določene in pripravljene posebne vaje, ki so natisnjene v tej številki Vestnika. Večina tega vedenbenega gradiva je izdelek bratov iz lastne župe, med vsemi se odlikuje boljši vedenje s kratko palico za moški način, delo br. Kukca, doseglo pri tem začetno neobitajnega vaj. — Poleg te vedenosti poznamo še župni občinski zavod v Ljubljani in župni način način način

Slikar Kopač

Divna je dolina poljanska. Od Skofje Loke tja do Žirov slikovita, raj pesnikom in slikarjem. Ko jo spoznaš, razumeš šele Janeza in Jurija Subica ter njenega poeta, Ivana Tavčarja.

Lani sem preživel v nji počitnice. In poleg raznih originalov, kakršnih so tako bogati Tavčarjevi spisi od «Slik iz loškega pogorja» do «Visočke krounike», sem spoznal našega slikarja Franca Kopača. Z izredno spremnostjo je portretiral ljudi, s svinčnikom ali barvami, slikaril krajino, notranjščino cerkve sv. Volbenka i. dr. Tip talentiranega samouka, ki se je z redko vztrajnostjo usušiljil umetnosti. Original!

Pravkar se je bil vrnil s kopo skic in slikic iz gojenje Italije. Tu pa ribari, vihti v zavabo par ur koso in grabilce, sede za krojški stroj in veselo krojač, nekaj dni nato neuromorno slikari pa hajd preko hribov in končno v krčmo, kjer prepeva in uganja kale, da se krohotajo kmetje in gospoda.

Pristen Žirovec! Pola humorja, zanosa in hričnosti. Kaj pada sem se zanimal za njegovo živiljenjsko potovanje.

Pripovedoval mi je o sebi nekako tako:

«Rojen sem leta 1885. v Novi vasi pri Žireh kot sin krojača, ki je bil tudi godec. Svojo mladost sem preživel ponajveč po grmovju in potokih, loveč ribe. Se predno sem bil v Šolo, sem imel veliko veselja do risanja. Ob nedeljah sem risal risbe, katere sem potem prodajal otrokom. Za pridobljene krajcarje pa sem si nabavljala novih potrebnih. Med tednom sem moral kleklati, da nisem zapravil po nepotrebničem času.

Ker so učitelji zapazili, da imam talent, so svetovali otetu, naj me da v Ljubljano v Šolo. Pokojni dr. Tavčar, ki je večkrat prihajal v Žiri, mi je ponudil na svojem domu hrano, drugo naj bi bil pa preskrbel obč. Nastopil sem z očetom pot v Ljubljano, kjer sem bil zadovoljen, dokler je bil oče poleg. Ko pa je drugi dan zjutraj odšel, se mi je storilo mimo ter mi je postal silno dolgčas po domači hiši, po trhatih okoli nje, po mojih potokih in grmovju. Začutil sem se popolnoma zaužetenega, zato sem sklenil, da zbežim nazaj domov. Pospravil sem svoje borno imetje, ki je obstajalo iz dežnika in nekaj knjig, poskril sem vse po žepih in pod suknjo, da bi ne zbulil pri gospodinju sestru ter jo namesto v Šolo pobrisal peč proti Vrhniku. Dospel sem zvečer domov prej kakor oče, ki se je vozil čez Škofo Loko po železnici in od tam hodil še dobro 5 ur peč.

Mati me je z veseljem pozdravila, češ Prav imaš, živalca 'boga; kaj boš stradal po svetu, ko si lahk doma! Pomagal sem

ji pač že pri delu na našem malem posesivcu; zato je bila zadovoljna, da je opora zopet doma.

Oče je pa bil drugega mnenja, ko se je vrnil; pridigo je zaključil z besedami: »Ako nočeš biti gospod, boš pa židar ter mi v ta namen dobro namaže zadnjo plat z brezovim oljem, da sem lažje sedel, kar je pri tem obrutu neobhodno potrebno.

V 15. letu sem bil že izučen kot krojški pomočnik. Pridno sem pa vedno rimal in si izposojal knjige. Ob prostih včerih sem zahajal k oddaljenemu sosedu, bivšemu vojaku, ki mi je s svojim zanimivim pripovedovanjem in opisovanjem daljnega sveta in mest vzbujal želje potujih krajih. Moja hrepenevanja po neznanem svetu je rastlo od dne do dne. Toda od doma nisem mogel brez sredstev. Načrtil sem torej obeta, da mi je dovolil ti prostovoljno k vojakom. Sel sem k našemu v Trst, star 17 let in potren sem bil takoj. Na vprašanje zdravnika, kaj da sem, rečem, da krojač, ker se mu je pa zdelo neverjetno, češ da tako razvitega krojača še ni videl. Bil sem res krepak dečko in prideljen k konjiški artiljeriji na Dunaj. Ko pridev v vojašnico, dobim skledico konzervne juhe in dva konja v oskrbo. Prvo mi je šlo še nekam v slast, drugo pa mi je manj teknilo. Uživel sem se v svojo usodo ter se pridno sukal okoli konj in po njej. Moji gospodarji so bili z menoj očvidno zadovoljni, ker so me dali v podčastniško Šolo. Toda čez 14 dni sem bil že izključen. Vzrok je bila pristna kranjska klofuta, katero sem prisodil službujočemu podčastnišku izraelskega položenja. Bil sem kaznovan in dobil sem naslov »Der chrobottische Anarchist«.

Ogibal sem se poslej podobnim konfliktom, a popolnoma ni šlo; moral sem še večkrat spati na »pričnah«. Edino to dobro stran je imela moja vojaška služba, da sem se pričul nemškega jezika in da sem imel priliko videti dunajske umetniške galerije. V njih sem prebil navadno vse svoj prosti čas.

Risal sem tudi svoje sotrpine ter si služil za nabavo risarskega materiala. Brzo sem zaslovel med njimi in zabilo se mi nositi fotografije svojih sorodnikov.

Ko mi je potekel čas službovanja, sem se vrnil domov, a Šlavkarstvo me ni več veselilo. Risal sem svoje rojake in še danes visijo po več hišah »slike« kot dokaz mojih prvih korakov na polju umetnosti.

Slučajno mi je zašla v roke fotografija pokojnega dr. Tavčarja in gospode soproge kot ženina in nevesta. Prezirjam le po počašju g. Cadežu (Anžonovec) v Poljanah. Moja edina želja je bila, da pridev v Ljubljano v Šolo, kar sem omenjenemu gospodu tudi potožil. Cadež prinese dotično sliko dr. Tavčarju in rezultat vsega je bil, da je dr. Tavčar oblijubil za čas mojega učenja v Ljubljani brezplačno kosilo

na svojem domu. Dobroščna gospa Debevec, sedaj na Vrhniku, pa mi je preškrbela stanovanje in izposovala sprejem na umečno obrtno Šolo pri ravnatelu Iv. Subicu.

Tako sem bil deloma preškrbien. Denarno so me podpirali g. dr. Zarnik, takratni župan Iv. Hribar i. dr. Kljub vsemu sem bil pa dostikral jašen. Iskal sem si zaslufka s povečanjem fotografij. V Šoli sem poleg drugih predmetov poklanjal največjo pažnjo risanju in modeliranju; vručil lega sem obiskoval tudi Jakopičev Šolnik, kamor me je g. R. Jakopič sprejel brezplačno.

O počitnicah sem hodil navadno peš iz Skofje Loke po poljanski dolini domov v Žiri. Lažen in utrujen sem se ponavadi ustavljal pod sv. Volbenkom v gostilni »pri Cvelfarju«. Cvelfarjeva mati me je vedno gostoljubno postregla, ne meneč se za račun. Ko sem ji lani omenil njen dobrotičnost, je solznič oči rekla, da sem se je zelo smilil, ker je vedela, da sem lažen in brez denarja. Istotako mi je vedno postregel »Anžonovec« v Srednji vasi. Le doma so me ljudje gledali zaničljivo in popraševali, čeli bom kmalu gospod in ali že znam slikari sobe.

Očetom sem bil rad opora pri kmetijstvu, živjanja sem se pa branil kakor sem mogel in zanal ter sem slikal razne svetniške podobe po naročilu nekega trgovca s Šlikami z Gorjškega.

Po dovršeni umečni obrtni Šoli v Ljubljani sem vstopil na dunajsko slikarsko akademijo. Dr. Iv. Tavčar in Iv. Hribar sta me denarom nekoliko podprtira, moral sem pa tudi stradati. Sedanji vodja umečne Šole v Ljubljani, prof. Strle je bil že v Ljubljani moj sošolec; tedaj sva skupaj delila usodo slov. slikarjev na Dunaju. V najhujših časih sva hodila jeseni skupaj v vienogradu grozdje zobat, da sva se načitila. Enkrat pa ravno tri dni nisem ničesar jedel in opotekajo se, sem poiskal prijatelja, da me je rečil lakota. Takrat pa na ne uro nisem več videl od same slavosti. Ko mi je postalo že neznošno, sem se spomnil dobro situiranega strica, trgovca v Eisenzeru na Gor. Štajerskem. Objem ga z upom, da mi pomaga, da bi mogel nadaljevati Študij. Ko sem odbijal od njega, mi je slal na roko manjši bankovci, češ »To imam za potne stroške domov, kamor se vrnil in poprini zopet poštne krojačne obrtil!«

Doma sem se potem pripravil za nadaljnje študije v Prago. Risal sem in slikal ter iskal sredstev. Končno sem dobil od Iv. Vavpotiča, takratnega profesorja v Idriji, prizorično pismo na prof. VI. Bukovca na praski slik. akademiji, od ljubljanskega magistrata pa denarno podporo za potne stroške.

Ko pridev v Prago, se zglašim pri prof. Bukovcu na akademiji. Potem sem

napravil sprejemni izpit za specijalno šolo prof. Hynaisa. Moral bi bil plačati Šolniko, nabaviti si slikarsko potrebljchine, a nisem imel denarja. V tej stiski, ko sem bil zopet lažen, brez stanovanja in v nevarnosti, da budem moral prekiniti študije, sem spoznal plemenito šeško dušo. Ta je začela prav po materinski skrbeti zame; preškrbela mi je stanovanje in hrano, dala mi je denar za Šolniko, preškrbela mi je slikarski material ter pri praskem magistratu in znanemu tovarnarju podporo po 20 krov mesecno. Tačko mi je bilo omogočeno, da sem mogel začeti študirati. Dotična blaga duša pa skrbila sedaj že 13 let neumorno zame kot — moja žena.

Po dovršeni študijah sem nameraval vstopiti v državno službo v Pragi. Preje sem pa hotel prepotovati Italijo v svrhu nadaljnjih študij. Toda izbruhnila je svetovna vojna, ki mi je prekrizala vse naštete.

Moral sem se ločiti od mlade ženke in enoletnega sinčka.

Po dokončani častniški Šoli sem odričil kot praporščak v Galicijo, kjer sem bil dvakrat težko ranjen. V bolnici sem bil prišel v nasprotje s polkovnim zdravnikom radi njegovega sovražnega mišljenja

naproti Čehom. Pokazal sem mu, da je moja desna roka še zdrava! Posledice so bile, da sem dal neprostovoljno ostavko na častniški čin ter le napol ozdravljen moral zopet odričiti na fronto kot korporal enoletni prostovoljec. Dobil sem pa v apríljeval zloglasni P. V.

Začel sem torej od kraja svojo vojaško karijerijo in prebrodil 1918. leta ukrajinske stepi do Jeckaterinovskega na Dnjepru. V Hersonu sem prišel radi preprijeteljskega občevanja z ruskim ljudstvom celo pred vojno sodišče. Tu bi bil gotov še kak drugega izgubil, ne le žarže, a službajo je v septembri 1918. vzel vrag z Avstrijo vred tudi moje sodnike.

Po dvomesecnem, večinoma pošpotovanju, sem dospel v Prago, kjer mi je moj dobroten težanji poslanik SHS, minister Iv. Hribar omogočil povrnitev v domovino.

Nastopil sem službo 1919. l. na gimnaziji v Kruševcu; ob tej priliki sem prepotoval Makedonijo in južno Srbijo. Po zaslugu takratnega višjega šolskega nadzornika prof. Kožela sem bil premeščen v Slovenijo v Kranj, kjer se sedaj služujem. Italijo pa sem lani vendarle prepotoval in pojdem tja zopet, če Bog da in sreča junaška.»

Tujci v Ljubljani

Od torka na sredo je prenočilo v Ljubljani 112 tujcev in sicer v hotelu:

UNION 41, med njimi: Ament Viljem trgovec, Dunaj; Aigner Oto, representант, Milan; Begli Angeli Avgust, trg. Cesena; Bresslauer Artur, trg. potnik, Novi Sad; Epstein Ivan, trgovec, Dunaj Heller Artur, ravnatelj, Kranj; dr. Leo Hintze, v. mag. svetnik, Gradec; Jung Herman, prokurist, Dunaj; Kottmann Gustav, trgovec, Meran; Kroitsch Alojz, trgovec, Dunaj; Kojmakovič Mustafa, trgovec, Split; Krašovec Franc, lesotrezec, Vrhnik; Kambič Franc, trgovec, Zagreb Loewner Emil, trgovec, Hamburg; Mušan Jakob, trgovec, Split; Neumann Mauro, trgovec, Zagreb; Pineschi Ivan, trgovec, Ročo Emilia, Italija; Pahernik Jan, lesotrezec, Vuhred; Pezdirc Anton, direktor, Novi Sad; Rotter Franc, inženjer, Dunaj; dr. Suchanek Hans, inženjer, Dunaj; Stern David, potnik, Dunaj; Sapušek Josip, poslovodja, Rakek; Stitič Bl., trgovac, poslovodja, Zagreb; Schwimmer Marjan, trgovec, Dunaj; Schmehlik Alfred, trgovec, Dunaj; Tachtler Oskar, trgovec Zagreb; Trampisch Rudolf, trg. Weiß, trgovec, Sušak.

LLOYD 7, med njimi: Tscheng Tschaos Jeng, trgovec, China; Kaschitz Fric, posestnik, Celovec; Li Tsion Man, trgovec, China.

SOČA 2, med njima: Rižnar Josip, posestnik, Planina.

TRATNIK: Somogy Stefan, sudac, Zlatar; Zalar Ivan, lesni manipulant, Cerknica.

STRTELJ 12, med njimi: Arrigler Adolf, zas. uradnik, Ročinj; Brognaro J., trg. potnik, Zagreb; Godina Peter, trg. Gorica; Rozman Martin, preglednik fin. kontrole, Močrin, Banat; Rosek Richard, trgovec, Sušak.

Poleg tega v gostilnah: De Schiava 8, Ravnik 3, Češnovar 2 in Amerikanec 1.

Lastnik in izdajatelj Konzorcij »Jutra«, Odgovorni urednik Fr. Brozović. Tisk Deltiške tiskarne, d. d. v Ljubljani.

Izšel je v knjigi

Takšni in pristojbinski pravilnik

Kdor plačuje takse in pristojbine potrebuje poleg zakona tudi pravilnik, ki zakon razlaga in pojasnuje. Knjiga ki obsegata 24 strani, velja s poštino vred Din 43-50 in se naroča pri

Tiskovni zadrugi v Ljubljani
Prešernova ul. 54.

Obnovite pravočasno naročnino!

Shakespearjeva dramatična dela.

Prevel Oton Župančič.

Sen kresno noč.

Brod. 15 Din, vez. 21 Din, po pošti 1 Din 25 p. več.

Macbeth.

Brod. 15 Din, vez. 21 Din, po pošti 1 Din 25 p. več.

Othello.

Brod. 23 Din, vez. 29 Din, po pošti 1 Din 25 p. več.

Juli Cesar.

Brod. 16 Din, vez. 22 Din, po pošti 1 Din 25 p. več.

Beneški trgovec.

Brod. 16 Din, vez. 22 Din, po pošti 1 Din 25 p. več.

Knjige se naročajo pri

TISKOVNI ZADRUGI v LJUBLJANI

Pravi

Erenyi DIANA francoski vinski cvet (čeganje)

uporabljana redno za čiščenje ust, obvaruje obolenja na kataru in influenci.

Dohi se povsed!

Malta steklenica. ••••• Din 9—

Srednja ••••• 24—

Velika ••••• 48—

Glavno zastopništvo in zalogi: Jugopharmacia, d. d., Diana-oddelek, Zagreb, Pribor 12.

det. II

MAURICE LE BLANC: TIGROVI ZORJE

«Z otrovom, skrivaj primešanim v šteklenco glicero-fosfata ali pa v lekarniško brizgalnico, katere se je bolnik posluževal.»

«Kaj pa zdravnik?» vztraja prefekt.

«Gospod Lepertuis, nadaljuje Perenna na svoje izpraševanje, «ali ste zdravnika opozorili na ore rjave pege?»

«Da, pa jaz ni pripisoval posebnega pomena.»

«Je-li to bil njegov navadni zdravnik?»

«Nikakor! Njegov navadni zdravnik, gospod Pujol, je bil sam bolan. Oni, ki sem ga videl pri Morningtonovi smrtni posteli, je bil menda okrožni zdravnik.»

«Evo, tu sta njegovo ime in naslov,» se oglaši prefekt in pokaže zdravniško izpričevalo, ki je bilo v spisih. «Dr. Bella-volne, Rue d'Astorg 14.»

«Imate-li naslovnik zdravnika pri roki, gospod prefekt?» Desmalions vzame naslovnik zdravnika, lista nekaj časa po njem, obraz mu postaja vedno mračnejši in končno prizna prefekt: «Zares, zdravnika tega imena ni, niti ne stanuje nikakšen zdravnik na imenovani adresi.»

Dolg molk sledi tej izjavi. Poslaniški tajnik in peruaški atašé sta z velikim zanimanjem sledila razgovoru, polkovnik d'Astrignac pa prikima z glavo, kakor da hoče reči: Evo, Perenna je nezmotljiv. Prefekt pa v svojem presenečenju mormra:

«Jasno... jasno... pojavljajo se okolnosti, ki so sumljive... te rjave pege... zagosteni zdravnik... to zadevo je treba pojasniti.»

In kakor proti svoji volji se obrne na don Luisa z vprašanjem:

«Po vašem mišljenju je torej neka zveza med zločinom ali vsaj med Morningtonovo smrтjo in pa med njegovo oporoko?»

«Tega še ne vem, gospod prefekt, kajti v tem primeru bi se moral domnevati, da je oporoka bila komurkoli znana. Ali kaj veste o tem, gospod Lepertuis?»

«Dvomim, kajti zdi se mi, da je Mornington postopal z neko očividno opreznostjo.»

«In vi izključujete vsako indiskrecijo, ki bi se bila mogla zgoditi v vaši pisarni?»

«Kako neki? Samo jaz sem imel opravka z oporoko in samo jaz sem imel v rokah ključ železne blagajne, kamor zaklepam važnejše dokumente.»

«Ni-li vaša železna blagajna postala predmet vloma?»

«Ne.»

«Kozmo Morningtona ste videli zjutraj?»

«Da, zjutraj, neki petek.»

«In kaj ste storili z oporoko do večera, dotedaj, da ste jo zaklenili v blagajno?»

«Menda sem jo zapri v predal svoje pisalne mize.»

«In ta predal je ostal nedotaknjen?»

Notar je očividno zmelen in izprva ne da odgovora.

«Torej?» Iznova vpraša Perenna.

«Torej, da, sedaj se spominjam, ta dan se je zgodila neka malenkost... Zares, prav isti petek... hm.»

«Ali se dobro spominjate?»

«Da, sedaj mi je jasno. Ko sem se po obedu vrnil, sem konstatiral, da predal ni zaklenjen. In vendar mislim, da se prav spominjam, da sem ga pred svojim odhodom lastnoročno zaklenil. Vendar pa takrat tej razliki nisem pripisoval posebne važnosti. Sedaj še razumem..., da, sedaj pričenjam sumiti...»

Tako so se polagoma uresničevale vse Perennove domneve, zgrajene na maloštevilnih indicih, v resnici pa izvirajoče iz čudovite intuicije.

«Razume se,» se oglaši policijski prefekt, «da bomo morali seveda vaše nekoliko vrtoglavje sklepe kontrolirati, in sicer jih bomo primerjali s točnimi poročili enega mojih najspodbujnejših policijskih agentov, kateremu sem izročil proučevanje te zadeve in ki mora vsak čas biti tukaj.»

«Ali se njegovo pričevanje nanaša na dediča Kozme Morningtona?» vpraša notar.

«Nanaša se na dediča, kajti že pred včerajšnjim je telefoniral, da je zbral kopico informacij, in... hipec, gospodje..., sedaj se tudi spominjam, da je še danes mojemu tajniku pri-povedoval o nekem zločinu, ki se je baje pripeljal točno pred mesecem dni. No, in glejte, danes je baš mesec dni, odkar je Kozma Mornington...»

Desmalions skoči, poseže po električnem gumbu in srđito zvoni. Takoj nato se javi njegov osebni tajnik.

«Pokličite takoj inspektorja Vérota,» ukaže.

«Se še ni javil.»

«Potem ga poiščite. Naj ga pripeljte semkaj. Brez pogojno ga je treba najti in takoj poslati sem.»

Nato se obrne na don Luis Perenno: «Pred uro se je Véro glasil tukaj in je bil baje nekam čuden, pravijo, da je bil silno razburjen in da mu je bilo morda nekoliko slab, in je trdil, da ga zasledujejo. Omenil je, da mi bo dal važna poročila o tej zadevi in da bo policiji poročal o dveh zločincih, ki naj bi za nocoj nameravala ne vem kakšen zločin, ki naj bi bil v zvezi z Morningtonovo smrтjo.»

«In pravite, da mu je bilo slab?»

«Da, bilo mu je slab, in kar se mi zdi najbolj čudno, zdi se, da se mu je tudi zmešalo. Iz previdnosti mi je pustil tukaj tudi podrobno pisemo poročilo. Ko pa sem odpril omot, nisem našel v njem drugega nego kos belega papirja. Eso, tu je papir in tu je omot. Pustil mi je tudi zavojček in v njem košček čokolade, na katerem se pozna ugriz zob.»

«Smem-li videti te predmete, gospod prefekt?»

«Izvolite, novega iz njih ne boste mogli posneti.»

«Kdo ve?»

Dolgo ogleduje don Luis vse te predmete. Vsi navzočni napeto pričakujejo njegove izjave. Perenna pa enostavno izjavi: «Pisava na zavodu ni ista kakor na škatljici, marveč manj precizna, nekoliko bolj tresoča in evidentno ponarejena.»

«Kaj to dokazuje?»

«To dokazuje, gospod prefekt, da žolti omot ne izvira od vašega agenta. Mislim si, da je svoje poročilo pisal v kavarni Pri novem mostu na mizici in je tu zaprl; preden je pa odšel, so njegovo pismo zamenjali z drugim, ki je imelo enako zunajnost in enak naslov, v njem pa razen tega belega papirja ni bilo drugega.»

«To je gola domneva,» suho odgovori prefekt.

«To ni izključeno; gotovo pa je, gospod prefekt, da bojazen vašega agenta ni neupravičena. Gotovo je pod najstrožjim nadzorstvom; informacije, ki jih je agent dobil, morda prečujejo delovanje zločincu in vaš agent je menda res v največji opasnosti.»

«Oh, oh!»

Vse hiti
v modno trgovino, Mestni trg 19
A. Šinkovic nasl. K. Soss
Kjer se vrši do konca tega meseca
=inventurna prodaja=
Posebno ugodno nakupite: kožuhovino, perilo za dame, gospode, deco. Pletene jopice, trikotažo. Predpanike, nogavice, rokavice. Sviš vseh vrst, kravate naramnice itd.
Zunajna narotila poštno obratno

Inštalacije:
Telefonske centrale, hišni telefoni, zvonci in električna razsvetljiva
IV. BOGATAJ, Ljubljana
Kongresni trg štev. 19
Trgovina in zaloga:
Instalacijski material, motorji, telefonski aparati, moderni leseni in svetilke
Sprejmejo se takoj: 1146/a
Trgovski pomočnik
mešane stroke, ki mora biti zlasti verziran v železnini, dalje
spretna blagajničarka in kuharica, ki je večja v vseh gospodinjskih poslih, v veletrgovini **Ludovik Kuharič, Ormož**.

Svarilo.
Opozarjava vsakogar, da nista plačnika za svojega sina Andreja Grilca in svariva vsakogar, da mu ne kreditira ničesar, zlasti na nujno ime. 1145/a
Barboič & Završan
LJUBLJANA
Mestni trg 7
Ferdinand in Marija Grilc
p. d. Šoler,
posestnika v ŠL Janzu pri Dravogradu.

Najceneje CEMENT
Prima Portland
Trboveljski in Dalmatinski
dobavljajo
v poljubnih množinah.
Naročila sprojema:
H. Petrič,
Gospodarska cesta 16/1,
III. Telefon 343. 400/a

L. MIKUŠ
LJUBLJANA, Mestni trg 15
izdelovatelj dežnikov.
Na drobnol Na debolol
Zaloga sprehajalnih palic.
Stari dežniki se nanovo preoblačajo

ZDRUŽENE OPEKARNE D. D., LJUBLJANA

Telefon 733
naznanjajo, da so otvorile v sredini mesta, na Miklošičevi cesti št. 13, tovarniško zalogu vseh vrst opeke lastnega izdelka. — Opeka je na razpolago v poljubnih množinah po najnižji dnevnici ceni.

881/a

IVAN ZAKOTNIK LJUBLJANA

Dunajska cesta št. 40
Telefon št. 379 mestni tesarski mojster Telefon št. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrešja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledene, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

TISKOVINE

ZA BANKE, TRGOVCE IN OBRTNIKE, KNJIGE, BROŠURE, ČASOPISE, PISMA, RAČUNE, KUVERTE, VIZITNICE, BARVOTISKE, RAZGLEDNICE ITD.

LIČNO IZDELANE

PO KONKURENČNIH CENAH

PO VZORCU IN NAROČILU ČRTANE

POSLOVNE KNJIGE

IN VSA V KNJIGOVEŠKO STROKO SPADAJOČA DELA IZVRŠUJE

DELNIŠKA TISKARNA D. D.

V LJUBLJANI

MIKLOŠIČEVA CESTA ŠT. 16

TRGOVSKA BANKA D. D., LJUBLJANA

PODRUŽNICE:

Maribor
Novo mesto
Rakek
Slovenjgradec
Slovenska Bistrica

BUNAJSKA CESTA št. 4 (v lastni stavbi)

KAPITAL in REZERVE Din 17,500.000—

Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantineje.

Brsojavi: Trgovska

EKSPOZITURE:

Konjice
Meža-Dravograd

Telefoni: 139, 148, 458